Jaargang 116. Woensdag, 9 September 1857. No. 108.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* maken ter algemeene kennis, dat de RAAD, bij besluit van den 1sten dezer, no. 2, tot **Wethouder** der Gemeente heeft herbenoemd den Heer Mr. **RUDOLF IJS-[illegible]AND MULLER**, die, in gevolge art. 83 der Gemeentewet, op dien datum moest aftreden.

GRONINGEN, 7 September 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Op eene der ***ARMENSCHOLEN*** te *Groningen* wordt, met den 1sten October 1857, een **ONDERMEESTER** verlangd, ten minste den **derden Rang** [illegible]. Diegenen, welke genegen mogten zijn die be[illegible] te vervullen, kunnen zich aanmelden bij den onder[illegible].

De Secretaris der Plaatselijke Schoolcommissie te Groningen:
A. OUDEMAN.

[illegible]MISSARISSEN van de **KORENBEURS** en [illegible] door BURGEMEESTER en WETHOUDERS, roepen bij deze op degenen, die bij de aanstaande gewone VACATURE in de **BETREKKING van OPZIGTER over de KORENBEURS**, tot de vervulling daarvan wenschen in aanmerking te komen, en [illegible]digen dezulken uit, zich in den loop dezer maand te dien einde schriftelijk tot hen te wenden.

GRONINGEN, 8 September 1857.

De Commissarissen voornoemd:
H. H. SCHUITEMA.
JB. MESDAG.
J. SCHILTHUIS, U.G.z.
E. MULDER.

De BETAALMEESTER te *Groningen* brengt ter kennis der belanghebbenden, dat bij hem gedurende deze maand dagelijks **UITBETAALD** worden de TRAKTEMENTEN der Hoogleeraren, Predikanten, Geestelijken en Schoolonderwijzers, alsmede van alle Ambtenaren behoorende onder de verschillende Administratiën van Algemeen Bestuur; terwijl zij, welke buiten de Hoofdplaats van het Arrondissement wonen, gedurende de **tweede** helft der maand betaling kunnen erlangen bij de H.H. Ontvangers van 's Rijks Belastingen hunner respective standplaatsen, aan wie te dien einde de Kwitantiën zijn verzonden.

GRONINGEN, 5 September 1857.

De Betaalmeester voornoemd:
H. J. ENGELKENS.

NIEUWSTIJDINGEN.

NOORD-AMERIKA.

De berigten uit New-York loopen tot den 27sten Augustus. Te Washington is de briefwisseling ontvangen tusschen den gouverneur van Singapore en een der Amerikaansche zee-officieren, aangaande het bevel van den gouverneur om de Amerikaansche vlag neder te halen op de Hollandsche bark *Henriëtte Maria*, die, door de officieren en meeste manschappen verlaten zijnde, in bezit werd genomen door den kapt. van een Amerikaansch schip. Gouverneur *Blundell* betuigde geene beleediging aan de Amerikaansche vlag of jegens Amerikanen te bedoelen, doch daarmede liep de zaak niet af. De bark werd overgeleverd aan het Nederl. gouvernement in Indië, op grond dat het schip een Hollandsch vaartuig was, en de Chinesche koelies die aan boord waren, indien zij geen deel hadden genomen in de muiterij, een eisch konden inleveren tegen de eigenaars; en mogten zij schuldig zijn, alleen strafbaar waren voor een Holl. geregtshof.

— Uit New-Orleans wordt gemeld, dat het aldaar achtendertig achtereenvolgende dagen geregend had, en het nog steeds regende op den 13den Augustus, de laatste dagteekening.

CHINA.

De Chinesche kooplieden van Singapore hebben bij de aankomst van lord *Elgin* in China hem een adres van welwillendheid en vriendschap, met betuiging van leedwezen over het gebeurde in Canton, aangeboden, waarop de Engelsche gevolmagtigde antwoordde: »Mijne heeren! Ik ontvang dit adres met levendig genoegen. Ik verheug mij te vernemen dat gij de voordeelen, die gij onder de wijze en regtvaardige wetten van Groot-Brittanje geniet, op juiste waarde schat, en ik vertrouw dat het gedrag van uwe landgenooten te Singapore steeds zoodanig zijn zal. dat zij aanspraak maken kunnen op den voortduur van die zegeningen" (de Engelsche wetten in Indië).

BRITSCH-INDIË.

De Britsch-Indische aangelegenheden zijn het die tegenwoordig het meeste belang inboezemen van al 'tgeen op staatkundig gebied voorvalt.

En niet alleen in Engeland, maar ook elders in Europa ziet men met zorg den afloop te gemoet van dien opstand der inlandsche bevolking tegen het moederland, waarvan de hooge beteekenis allengskens méér aan het licht komt. In Engeland wordt ieder dag met klimmende onrust naar nieuwe berigten met de overlandmail uitgezien, maar ook wanneer — gelijk nu weder het geval is — geene latere feiten kunnen worden gemeld, wordt er aangaande dien strijd zeer veel geschreven en gesproken wat ook eene mededeeling aan onze lezers verdient.

In de laatste dagen werd vooral in Engeland het verwijt gehoord, dat de tegenwoordige ministers het gewigt van hunne taak niet beseffen en sprak men bereids van eene verandering van kabinet. De *Morning Post*, het welbekende orgaan van lord *Palmerston*, tracht dat verwijt van hen af te keeren.

»Al diegenen, zegt het blad, welke gedurende de afgeloopen week van den zuid-oostelijken spoorweg hebben gebruik gemaakt, hebben zich kunnen overtuigen, dat de ministers hunnen pligt niet uit het oog verliezen. Zonder ophouden zijn de troepen-afdeelingen van het station van Londen vertrokken, te midden van de toejuichingen en zegenwenschen van de bevolking, om wraak te nemen over de martelingen, op onze landgenooten in Azië gepleegd. De ministers zijn alzoo volkomen bewust van het gewigt der crisis en de pligten, welke zij opleggt, en zij hebben besloten den opstand met alle kracht te onderdrukken. De eerste minister van de kroon, die van 1809 tot 1815, dat wil zeggen gedurende het meest kritieke tijdvak van den grooten oorlog, waarvan Europa het schouwtooneel was, secretaris van staat was, is de man niet om zich vrees te laten aanjagen door eene Indische muiterij, hoe vreeselijk die ook zijn moge."

Op dit oogenblik zijn reeds 30,000 man troepen op weg naar Indië en voortdurend zullen nog nieuwe manschappen worden afgezonden, totdat de sterkte van het Engelsche leger in Indië tot 80,000 man zal zijn aangegroeid. In deze cijfers ligt de beste verdediging van het tegenwoordig kabinet. Van den 27sten Junij af, den dag waarop de korte en naauwelijks geloofbare telegrafische depêches het eerst aan Engeland verkondigden, dat de muiterij van het Bengaalsche leger het nu zoo wel bekende karakter had aangenomen, tot op den 5den dezer, en alzoo in slechts ruim twee maanden tijd, heeft de regering die massa van 30,000 man, geheel ten strijde toegerust, te scheep weten te brengen. Neen, waarin de regering zich ook moge te beschuldigen hebben, zij verdient het verwijt niet, in den laatsten tijd iets verzuimd te hebben wat geschikt is om de herstelling der Engelsche magt te bespoedigen.

Een ander punt dat druk besproken wordt, betreft de altijd nog slechts ten deele gekende oorzaken van den tegenwoordigen opstand. Dat de godsdienst door de Hindoes en Mahomedanen tot het voorwendsel daarvan wordt gemaakt, maar dat zij in werkelijkheid niet als eene oorzaak van die muiterij mag worden genoemd, hebben wij reeds bij herhaling aangetoond. De volgende woorden van de *Globe*, een orgaan van 't Engelsch gouvernement, strekken om hetzelfde te betoogen. Dat blad zegt: »In Indië werden meer dan 300 zendelingsposten gevestigd; het aantal door zendelingen gehouden scholen klom tot 2015, waarop nagenoeg 80,000 kinderen (één meisje op omstreeks vier knapen) onderwezen werden. Zendelingspredikers doorreisden het land in alle rigtingen, alleen of in gezelschap van inlandsche Christenen, en in zuidelijk Indië zijn nagenoeg 80,000 inboorlingen tot het Christendom bekeerd. Met dat al meenen wij te kunnen zeggen, dat er geen enkel geval voorgekomen is waarin eenige volksbeweging of muiterij van het krijgsvolk bevonden is het gevolg van bemoeijingen der zendelingpredikers te zijn. De belhamels onder de muitelingen, Hindoes en vooral Mahomedanen, beroepen zich in het algemeen op beweegredenen van godsdienstigen aard; [illegible] grieven werden door hen niet aangevoerd. Het is eene gewigtige omstandigheid dat de onlusten niet uitgebroken zijn in de plaatsen alwaar de zendelingen vooral werkzaam waren en de meeste bekeeringen plaats hadden, bij voorbeeld in de Bengaalsche districten Burdwan en Kischnagur. Dit zijn gewigtige feiten, en wij zullen niet gedoogen dat bij het nagaan van den oorsprong en loop des opstands onverdiende blaam op eene schare gemoedelijke mannen geworpen worde; wij zullen de voorwendsels, waarmede Mahomedanen of Hindoes de snoodheid van den opstand willen verbloemen, niet voor goede munt opnemen."

Verder leest men in de *Globe* het volgende berigt:

»De regering van het presidentschap Bombay heeft een adres van de inlandsche bevolking dier stad betrekkelijk de op regementsscholen in gebruik zijnde schoolboeken ontvangen. Het is onderteekend door omstreeks duizend aanzienlijke ingezetenen van het Hindoesche, het Parsische en Mahomedaansche geloof. Zij zeggen dat sedert de oprigting der maatschappij voor de opvoeding der inlanders, in 1823 en 1824, het gouvernement zich bij onderscheidene gelegenheden verbonden heeft om het beginsel van godsdienstige onzijdigheid in acht te nemen in al wat het voor de verspreiding van kennis onder de inlanders zou doen, en bepaaldelijk om geene godsdienstige boeken of godsdienstig onderwijs in de met deszelfs goedkeuring of ondersteuning gevestigde scholen te laten invoeren.

»Maar nu — zeggen de adressanten — worden in de openbare scholen in dit presidentschap met magtiging van de regering schoolboeken gebruikt, behoorende tot de in Engeland door *M'Culloch* en *Chambres* uitgegeven verzameling, vol lessen uit het Oude en Nieuwe Testament, waarin onze landgenooten niet gelooven, en leerstukken als van de erfzonde, 's menschen val, de schuldvoldoening, de wonderdadige ontvangenis, het plaatsvervangend slagtoffer, drieënheid" enz. De adressanten meenen dat de invoering dier boeken tot ondermijning van het geloof der inlandsche kinderen strekt, en strijdt tegen de inzigten des gouvernements en tegen de denkwijze van die inlanders welke aanmerkelijke geldsommen voor het onderhoud der scholen bijgedragen hebben. Dien ten gevolge is door de regering bepaald, dat in plaats der boven bedoelde schoolboeken, de voor Ierlands gemengde scholen bestemde verzameling ingevoerd zal worden."

Ook andere Engelsche bladen handelen thans gedurig over de vraag, of en in hoever de godsdienstbegrippen der inlanders ontzien moeten worden. Zoo zegt de *Times* van j.l. Woensdag: »Het lijdt geen twijfel, dat wij als gouvernement ons in Indië uit eerbied voor aangegane overeenkomsten onthouden moeten van pogingen om proselieten te maken. Die verbindtenis worde ook voortaan in acht genomen, gelijk tot nu toe: en hierbij moeten wij opmerken, dat zij zoowel voor de ondergeschikte ambtenaren, burgerlijke en militaire, geldt, als voor de hoofden van het bestuur in Indië. Zendelingen in kolonelsuniform moeten wij niet hebben. Alzoo moeten bemoeijingen des gouvernements tot bekeering der inlanders afgekeurd worden; maar eene geheel andere zaak is de natuurlijke invloed des Christendoms. Mogen wij de Hindoes niet met het zwaard bekeeren, dat is geen beletsel voor partikuliere Christenen om zendelingen te onderhouden, fondsen daar te stellen, inrigtingen te stichten; en hieraan mogen burgerlijke en militaire ambtenaren en zelfs gouverneurs-generaal deel nemen in hunne hoedanigheid van partikulieren, hetgeen ook door de Brahminen niet afgekeurd wordt.

»Wij zijn door eene aangegane verbindtenis gehouden om geen geweld tegen hunne godsdienst te bezigen; maar door onzen pligt als heeren van Indië zijn wij ook gehouden om de zedelijke en verstandelijke belangen der onder onze heerschappij staande bevolking te bevorderen."

De *Times* behelst verder nog den volgenden opmerkelijken brief van een kavallerie-officier van het contingent van Gwalior, geschreven uit het fort van Agra, den 15den Julij: »Het is een verdelgingsoorlog, dien wij voeren. De Mahomedanen hebben zich van de Hindoes bediend en thans ligten zij het masker op; zij hopen geen enkelen Christen in Indië in het leven te laten. Wat mij betreft, ik zweer hun geen genade te schenken; ik heb er al een dertigtal met mijne sabel afgemaakt, zonder een groot aantal te rekenen, die ik gekwetst heb. Ik zelf ben nog maar alleen door een sabelhouw aan mijn linkerarm gewond; de kerel, die mij wondde, vocht goed, doch ik eindigde met hem den kop te kloven.

»Wij moeten Indië heroveren; er valt niets tegen te zeggen, wij hebben die streken verloren. Indien de muitelingen den belegeringstrein van Gwalior medebrengen, zijn wij verloren; doch zoo zij de Chambul niet kunnen passeren, zullen wij het tot de aankomst van versterkingen wel volhouden.

»De type van den Indischen opstand is *Nena-Sahib;* hij is het ware ideaal van barbaarschheid. Men zegt dat hij een volmaakt *gentleman* is; hij spreekt zeer gemakkelijk en zuiver Engelsch; hij was dikwijls te Cawnpore ten bezoeke, was de vriend der officieren, hun makker op de jagt en werd dikwijls uitgenoodigd aan hunne vermaken deel te nemen. Kortom, hij heeft het aan ons te danken wat hij is. Deze laaghartige verrader heeft, na zijne vroegere kameraden en vrienden te hebben overgehaald om te capituleren, hen allen op de meest barbaarsche wijze doen ombrengen; hij heeft de Engelsche vrouwen in de bazars in het openbaar aan zijne soldaten doen verkoopen en er dertig voor zich behouden. Het schijnt dat hij, zich op het punt ziende van door generaal *Havelock* te worden aangevallen, de dertig Engelsche vrouwen voor het front van zijne troepen heeft laten brengen en onthoofden!

»Ziedaar het jonge Indië! Ziedaar de man (en niet de oude pop van Delhi of de onnoozele Koning van Oude) die zich in de plaats van Koningin *Victoria* zoude stellen, wanneer de opstand tot iets mogt leiden! Voor ons is het de man die Indië vertegenwoordigt. Voor de toekomst is het in hem dat wij weldra deze beweging hopen te zien eindigen. Indië heeft iets van ons geleerd, het kent de weldaden van den vrede, de orde en de wet; het weet wat het te zeggen zoude zijn in handen te vallen van een man als *Nena-Sahib*."

In een brief van een officier bij de troepen die voor Delhi gelegerd zijn, gedagteekend den 14den Julij, wordt gemeld, dat sedert de aankomst van die troepen niet minder dan 18 gevechten met de opstandelingen hadden plaats gehad, en dat sommige der Britsche corpsen daarbij reeds een derde van hun getal aan gesneuvelden en gewonden verloren hadden. De opstandelingen waren meer dan driemalen sterker in getal, en bezaten ook veel meer kanonnen en munitie. Eene geregelde belegering der van groote vestingwerken voorziene stad was onmogelijk. De digtst bij de wallen geplaatste Britsche stukken geschut waren 1200 ellen van dezelve verwijderd. In den beginne was gedacht aan eene bestorming; maar de generaal *Barnard* had dit ongeraden geacht, en thans, na het geleden verlies van manschappen, was niet meer daaraan te denken. Met groot verlangen zag men uit naar versterking. Intusschen was de positie van het leger onneembaar; aan de eene zijde was hetzelve gedekt door de rivier, aan de andere door sterke verschansingen.

RUSLAND.

De sedert eenigen tijd in Polen plaats hebbende bewegingen van troepen hebben de opmerkzaamheid van het Weener kabinet getrokken. Wel is gewoonlijk tegen het najaar in Polen eene groote Russische legermagt tot het doen van militaire oefeningen, maar toch op verre na niet van die sterkte als thans, terwijl bovendien een gedeelte van het leger tegen de Oostenrijksche en Moldavische grenzen scheen front te maken. Kortom, Oostenrijk meende daarin eene demonstratie te zien en heeft daaromtrent in Petersburg ophelderingen gevraagd. Het is nu gebleken, dat het Oostenrijksche ministerie zich te vroeg schrik heeft laten aanjagen. Blijkens de gegevene opheldering, is het doel van die Russische troepenbeweging geen ander dan om een basis van operatiën te hebben, waaruit aan het leger in den Kaukasus groote versterkingen kunnen worden toegevoerd. Het moge nu hiermede zoo zijn als het wil, toch blijkt uit het voorgevallene genoegzaam, hoe gering het vertrouwen is dat in de betrekking tusschen de beide keizersstaten heerscht.

— Uit Sebastopol verneemt men, dat de Russen zich voortdurend verzetten tegen het toelaten van vreemdelingen in die stad, nadat zij alle buitenlanders, die zich in de stad bevonden, verboden hadden, daarin langer verblijf te houden. De ware oorzaak van dezen ongastvrijen maatregel kent men niet.

ITALIË.

Het schijnt dat ook de Oostenrijksche regering doordrongen is van de noodzakelijkheid, om in de Pauselijke Staten verbeteringen in het regeringsstelsel aan te brengen. Althans wordt gemeld, dat de Oostenrijksche gezant te Rome, graaf *Colloredo*, in last heeft, in vereeniging met de gezanten van Frankrijk en Engeland, bij de terugkomst van den Paus, aan Z. H. deswege vertoogen in te dienen, welke men zich vleit dat ingang zullen vinden, vooral bij Z. H. zelven. Of echter kardinaal *Antonelli* zich tot eenige concessie, van welken aard ook, zal laten bewegen, wordt zeer betwijfeld; evenzeer als men het er voor houdt, dat die prelaat vooreerst nog door geen ander zal worden vervangen, hoezeer de verschillende regeringen zulks vrij algemeen wenschen, omdat men alsdan de hoop koestert, dat de vreemde bezetting Rome en de Pauselijke Staten zal kunnen verlaten.

— Het officiële dagblad der Beide Siciliën deelt eene lijst mede der belooningen, die koning *Ferdinand II* heeft verleend aan de militairen, miliciens en andere personen, die zich onderscheiden hebben in de onderdrukking van den laatsten opstand. De Koning heeft geschonken 52 decoratiën, 28 gouden en 147 zilveren medailles; voorts heeft Z. M. ondersteuning aan de gekwetsten toegezonden en pensioenen verleend aan de huisgezinnen, wier verzorgers in de gevechten gesneuveld zijn.

— Het officiële blad van het Fransche gouvernement, de *Moniteur*, verslag gevende van den aanvang der werkzaamheden tot doorboring van den berg Cenis, maakt daarbij vooral opmerkzaam op het grootsche en nuttige karakter der door Sardinië ondernomen werken, en op de geestdrift waarmede de Koning en de Fransche prins door de bevolking ontvangen zijn. De *Moniteur* besluit aldus: »Het was een verheven tooneel, een van die schouwspelen, welke de politieke denkbeelden, die het lot der volkeren regelen, voor de volksmenigte aanschouwelijk maken en tot onder den grooten hoop doen doordringen."

SPANJE.

Eenigen tijd geleden heeft de regering eene algemeene volkstelling bevolen als eersten stap om tot het bezit van eene statistiek des rijks en tot de juiste kennis zijner krachten en hulpbronnen te geraken, waarin men daar te lande zeer achterlijk was. De uitkomst der volkstelling is thans openbaar gemaakt; zij beantwoordt niet aan de verwachting dergenen, die meenden dat de bevolking van Spanje in den jongsten tijd veel toegenomen was, zijnde er slechts 16,340,500 inwoners geteld.

— De afbreking der diplomatieke betrekkingen tusschen Spanje en Mexico, reeds vroeger door sommige Spaansche dagbladen, doch toen te vroeg medegedeeld, is nu een feit waaraan niet meer te twijfelen valt. De zaakgelastigde der Mexicaansche republiek, de heer *Hidalgo*, heeft Madrid verlaten, na zijne landgenooten onder de bescherming van den Franschen gezant geplaatst te hebben.

Intusschen meldt eene Parijsche correspondentie, dat het geschil tusschen Mexico en Spanje eene minder ernstige hoogte heeft bereikt dan door velen gemeld is, daar de kwestie wel degelijk aan de scheidsregterlijke uitspraak van Engeland en Frankrijk is onderworpen, terwijl de Koning van Beijeren de derde scheidsregter zal zijn, in geval beiden het niet eens kunnen worden. In hetzelfde schrijven wordt gezegd dat de Spaansche regering reeds bevelen heeft gegeven, om de krijgstoerustingen tegen Mexico te staken. Weldra zal men stellig weten wat er van een en ander zij.

DUITSCHLAND.

Donderdag is in Duitschland een vaderlandsch feest gevierd, dat nog eenmaal weder aller blik naar die stad henentrok, die meer dan eene halve eeuw lang het middelpunt van Duitsche beschaving geweest is. In de stad Weimar zijn dien dag het levensgroote beeld van *Wieland* en de statuen van *Goethe* en *Schiller* onthuld, terwijl den dag te voren de grondsteen is gelegd voor een monument van *Karel August*, onder wiens vorstelijke handen de kleine residentiestad van het groothertogdom Saksen-Weimar zich tot een Pantheon uitbreidde. Eigenaardig werden al deze feestelijkheden verbonden aan den dag toen voor 100 jaren die waarlijk groote vorst het levenslicht aanschouwde. De plegtigheden werden bijgewoond door duizenden van toeschouwers, waaronder ook de geleerde stand voor een groot deel was vertegenwoordigd.

De regerende groothertogin *Sophia*, zuster van den Koning der Nederlanden, heeft, ter gedachtenis aan den feestdag van den 3den Sept., 10,000 thalers geschonken, als eerste fonds voor een blinden- en doofstommen-instituut des lands.

— Uit het jaarlijksch verslag van den toestand der Gustaaf-Adolf-vereeniging blijkt, dat die vereeniging hare werkzaamheden aanzienlijk uitbreidt, buitengewone giften, b. v. uit Leiden 6800, uit Utrecht 1000 gulden, uit Frankfort, Milaan, Welfenbuttel, enz. nemen toe. De inkomsten waren met 13,000 thaler vermeerderd, zij bedragen 96,000 th. In kas waren 100,000 thaler beschikbaar.

— De hoofdstad van Beijeren biedt weder een voorbeeld van godsdienstige onverdraagzaamheid — eene trouwens in Duitschland inheemsche kwaal — aan. Het kwam aan de regering namelijk voor, dat de vestiging van Israëlieten te Munchen wat te veel de overhand nam, zoodat zij besloten heeft, dat van stonden af aan bij alle aanzoeken tot vestiging aldaar, boven het bepaalde getal, waarmede het tot dus verre zoo naauwkeurig niet genomen is, aan het ministerie, tot welks bevoegdheid deze aangelegenheid behoort, een volledige staat moet worden overgelegd van alle daar wonende Israëlieten, zoowel die daar geboren zijn als die er zich van elders hebben gevestigd. Zoo als men welligt weet, heeft de regering in 1813 een edict voor de Israëlieten uitgevaardigd, waarin bepaald is, dat de vestiging van het aantal hunner te Munchen een zeker maximum niet mag te boven gaan.

— Te Keulen hebben de werklieden den arbeid in de spinnerijen en fabrijken gestaakt. Ten getale van meer dan tweeduizend hebben zij hooger loon geëischt. De belhamels van de zamenspanning zijn gevangen genomen.

— De goederentrein van Elberfeld naar Dusseldorp is Vrijdag niet ver van Sonborn uit het spoor geraakt, ten gevolge waarvan de trein van den 30 voet hoogen dijk nederstortte en aan den voet van dien dijk verbrijzeld nederkwam. Den conducteur, die onder de locomotief verpletterd ligt, heeft men nog niet te voorschijn kunnen halen; er zijn meer lijken. De stoker heeft echter op wonderbaarlijke wijze het leven behouden. Hij heeft alleen eenige ligte brandwonden bekomen. Men is ijverig bezig den spoorweg weer voor de geregelde communicatie gereed te maken, door de overblijfselen van den goederentrein, die als zooveel belemmeringen hier en daar verspreid liggen, daarvan te verwijderen.

— Het internationale congres voor statistiek te Weenen heeft Donderdag zijne tweede algemeene vergadering gehouden. Een voorstel van den heer *v. Hije*, ministeriaal-raad te Weenen, werd aangenomen, om eene commissie van 5 à 8 leden te benoemen, ten einde de strafwetboeken en strafregtszaken van alle staten van Europa te onderzoeken en te vergelijken.

Ten einde een bewijs te geven van de levendige belangstelling, welke de Oostenrijksche regering in de werkzaamheden van het internationale statistieke congres stelt, heeft de Keizer besloten, al de officiële afgevaardigden van vreemde mogendheden, die het tegenwoordige congres bijwonen, den 6den dezer in eene partikuliere audiëntie te ontvangen. Wanneer men bedenkt, hoe streng de etiquette overigens aan het Weener hof in officiëel opzigt gevolgd wordt, dan is het besluit des Keizers wel als eene bijzondere onderscheiding voor het congres te achten.

Opmerking verdient, dat Pruissen op dit congres niet vertegenwoordigd is. Men verzekert dat dit niet zonder beteekenis is, daar de Oostenrijksche regering eene uitdrukkelijke uitnoodiging aan de Pruissische gerigt had, waaraan Pruissen goedgevonden had geen gevolg te geven. Slechts een enkele Pruis, die als partikulier is gekomen, komt voor op de lijst der 547 deelnemers aan dit congres.

— De Oostenrijksche dagbladen, die, evenmin als dit in het overige Duitschland plaats heeft, tot nu toe zegelgelden behoefden te betalen, zullen weldra ook van een stempel worden voorzien. Voor ieder exemplaar van elk dagblad zal een kreutzer (1⅓ cent) betaald worden. Hierdoor zal een zware slag aan de dagbladpers worden toegebragt. De ondervinding in andere landen, waar ook die onredelijke belasting op de dagbladen gelegd is, heeft het bewezen dat eene zoodanige verhooging van prijs als noodzakelijk is om de bedoelde zegelgelden te bestrijden, het aantal lezers meer dan decimeert. Hij die vroeger onderscheidene dagbladen las, zal er in 't vervolg slechts een, hoogstens twee op nahouden, en velen die vroeger op eene courant waren geabonneerd, zullen nu of in 't geheel geene courant lezen of eene met anderen te zamen.

DENEMARKEN.

In de vergadering der standen van Holstein is op nieuw een voorstel gedaan, dat, wordt het aangenomen, de betrekking met het kabinet van Koppenhage niet zal verbeteren. De Deensche regering schijnt in het budget van uitgaven voor alle deelen des rijks van de bijzondere inkomsten van Holstein 313,341 rijksdaalders of ongeveer een half millioen guldens meer geheven te hebben dan het aandeel bedraagt, waarvoor het hertogdom zich verpligt acht in de algemeene uitgaven bij te dragen. De heer *Wijnecke* nu heeft het voorstel gedaan, die som voor het hertogdom terug te eischen, welk voorstel, ten zeerste ondersteund, waarschijnlijk met groote meerderheid van stemmen zal worden aangenomen.

De aanvallende houding, die de Holsteinsche landdag tegenover de Deensche regering heeft aangenomen, noodzaakte haar onmiddellijk den raad van state bijeen te roepen, aan welk ligchaam, thans te Koppenhage vergaderd, zij verscheidene voordragten onderworpen heeft. In die stad is men zeer wel overtuigd, dat de hoop op verzoening, waartoe het aanbieden der nieuwe grondwet aanleiding gaf, met elken dag flaauwer wordt, naar mate de Holsteinsche landdag zijne werkzaamheden voortzet. De oppositie in Holstein, gesteund door den Duitschen zin en gedreven door de bijzondere politiek van Oostenrijk en Pruissen, kent ook te wel de zedelijke en stoffelijke krachten, waarop hij in elke gebeurlijke omstandigheid zou kunnen rekenen, zoo als die ondervinding tijdens den opstand van 1848 heeft geleerd. De contingenten der Duitsche troepen, destijds door den Pruissischen generaal *von Wrangel* gekommandeerd, zouden, na ten behoeve van de opstandelingen, de hertogdommen Holstein en Sleeswijk te hebben bezet, ongetwijfeld in het hart van Denemarken zijn doorgedrongen, indien de Deensche vloot, meesteres van de zee, zich niet in staat had bevonden aan het invallend leger den doortogt te beletten. Nu is het wel waar dat de groote mogendheden, en met name Frankrijk, Rusland en Engeland, zulk een inval niet zullen gedoogen, hoezeer Oostenrijk en Pruissen beweren dat het geschil uitsluitend den Duitschen Bond betreft; maar er volgt niet minder uit dat de rust van Europa even zoowel op de kust der Oostzee, als aan de boorden van den Donau is in gevaar gebragt.

Het is tijd, merkt een blad op, dat op die noodlottige strekking te Weenen worde gelet. Wat hiervan ook zij, zoo lang de landdag van Holstein in zijn verzet tegen de Deensche regering volhardt en de verstandhouding tusschen de twee mededingende nationaliteiten niet kan worden hersteld, zal Denemarken in onrust verkeeren over de bedreigingen en de militaire maatregelen, waartoe de Duitsche bond zou kunnen overgaan, wanneer deze vergadering den 1sten October a. s. weder te zamen komt.

GROOT-BRITTANJE.

Het departement van buitenlandsche zaken heeft aan de dagbladen der hoofdstad doen weten, dat voortaan de uit Indië ontvangen wordende dépêches alleen aan de *Times* zullen worden medegedeeld, tot welk blad de anderen zich kunnen wenden om afschriften te bekomen. De aangevoerde reden van dezen maatregel is, dat het voor de administratie onmogelijk is een voldoend getal afschriften te leveren van die depêches, welke elk uur van den dag en nacht worden ontvangen. Verscheidene dagbladen klagen over dit aan den *Times* verleende monopolie en wijzen op de vele onaangenaamheden, die daaruit zullen voortspruiten.

— Blijkens eene officiële opgave, heeft de uitvoer van Britsche en Iersche producten en fabricaten uit het vereenigd koningrijk in de eerste helft dezes jaars eene waarde van 60,826,381 ponden sterling bedragen. De uitvoer naar de Britsche bezittingen bedroeg te zamen dertig per cent van het geheele bedrag, of 18,155,778 p. st. (waaronder de uitvoer naar Oost-Indië voor eene waarde van 6,230,131 p. st. begrepen is). De uitvoer naar de Vereenigde Staten van Noord-Amerika bedroeg 11,722,952 p. st. (dat is negentien per cent van het totaal); naar Duitschland 6,238,315 p. st.; naar Frankrijk 3,173,233 p. st.; naar Nederland 3,038,438 p. st.; onder dit laatste bedrag is de regtstreeksche uitvoer naar de Nederlandsche koloniën niet begrepen; hij beliep voor Java in de eerste helft des jaars eene waarde van 375,416 p. st.

Onder de overige landen, die met het vereenigd koningrijk handel drijven, is er geen hetwelk in de eerste zes maanden dezes jaars zoo veel Engelsche koopwaren ontvangen heeft als een van de bovengemelde.

— Onder de in de vorige week van Alexandrië aangekomene passagiers bevindt zich miss *Stallard*, eene jonge dame, die als door een wonder aan den moord van Meerut in Bengalen is ontkomen. Zij heeft zich zwemmende over de rivier moeten redden. Later bevond zij zich met vijf andere personen in een rijtuig, waarvan drie door de Cipayers vermoord werden. Onder de overige passagiers bevindt zich ook de Amerikaansche zendeling *Hay*, met zijne vrouw en kinderen. Alleen zijn zij met de grootste gevaren worstelende aan de slagting te Meerut ontsnapt. Zij hebben alles verloren en zijn met slechts eenige shillingen gevlugt.

— Uit Shields wordt geschreven dat de Engelsche stoomboot *Otter* aldaar is aangekomen met een Fransch visschersvaartuig en de opvarenden als gevangenen. Deze visschers hadden het tractaat tusschen Frankrijk en Engeland geschonden en de daarbij bepaalde grenzen overschreden. Men voegt erbij, dat de netten van verscheidene visschers van Shields zwaar hadden beschadigd.

— De alomgevierde romanschrijver *Dickens*, die reeds bij menige gelegenheid zich aan het hoofd heeft gesteld van vereenigingen, welke een weldadig doel hadden, heeft zich dezer dagen in de bres gesteld voor de nagelatene betrekkingen van den overleden schrijver van een aantal geestige werken, *Douglas Jerrold*, door het houden van voorlezingen. Deze stappen zijn met een goed gevolg bekroond; althans *Dickens* heeft thans bekend gemaakt, dat de genoemde voorlezingen en voorstellingen een zuiver bedrag van 2000 £ hebben opgeleverd. Deze som zal voor de weduwe en de nog ongehuwde dochter besteed worden, aangezien *Douglas Jerrold* geen vermogen heeft nagelaten.

FRANKRIJK.

De ontmoeting der beide Keizers van Frankrijk en Rusland, is thans eene uitgemaakte zaak. Zij zullen op den 25sten dezer te Stuttgardt, de hoofdplaats van Wurtemberg bijeenkomen. Die zamenkomst zal met meer luister en plegtigheid omgeven worden dan men aanvankelijk had gedacht. Niet alleen dat vorst *Gortschakoff* den Russischen monarch zal vergezellen, hetgeen een gevolg is van de tegenwoordigheid van graaf *Walewski* bij Keizer *Napoleon*, maar ook de beide Keizerinnen zullen met hare echtgenooten te Stuttgardt komen.

Deze ontmoeting geeft natuurlijk tot allerlei redeneringen aanleiding. Sommigen willen daarin eene breuk tusschen Frankrijk en Oostenrijk en eene verflaauwing van het Engelsch verbond zien. Er zijn er zelfs, die de oprigting van het kamp van Châlons als eene soort van bedreiging tegen Oostenrijk beschouwen.

Het zal ter naauwernood behoeven gezegd te worden, dat alle dergelijke verzinsels geen geloof verdienen. Voorzeker is de ontmoeting der beide monarchen van beteekenis, vooral na de redenen van ontevredenheid, welke het Fransche gouvernement jegens Engeland meent te hebben, als daar zijn de stoutheid der Engelsche drukpers, de niet genoegzaam krachtige medewerking der Engelsche politie, om vele aanslagen te voorkomen, en eindelijk de flaauwheid, waarmede de vijandigheid van lord *Redcliffe* tegen Frankrijk geduld is, niettegenstaande de bepaald uitgedrukte inzigten van het Britsch gouvernement. Ook Oostenrijk, dat zich in den persoon van zijn vertegenwoordiger ten deze bij lord *Redcliffe* heeft aangesloten, heeft geene reden te gelooven, dat zijne betrekkingen met het hof der Tuilleriën vaster zijn geworden; doch dit alles staat niet in verband met het verlangen der beide souvereinen, om elkander op het onzijdig gebied van Duitschland vriendschappelijk de hand te drukken. De beide Keizers kunnen geen ander doel hebben dan, zonder vijandelijken geest voor derden, de overeenstemming, tusschen beide gouvernementen sedert het herstel van den vrede bestaande, te bevestigen. Het aanstaande bezoek van prins *Albert*, in het kamp van Châlons, bewijst trouwens voldoende, dat de inzigten van Keizer *Napoleon*, welke der regering in Engeland vroeger dan nu zullen bekend geweest zijn, aldaar mede aldus begrepen worden.

— In het kamp van Châlons is Zondag eene groote mis gevierd, welke door den Keizer, den staf en de generaals werd bijgewoond. Alle troepen, 30,000 man, waren bij die gelegenheid rondom een eenvoudig altaar vereenigd. Het 1ste regement grenadiers was tot een koor georganiseerd, geaccompagneerd door de vereenigde muzijk van de afdeelingen. Het effect was buitengewoon. 's Namiddags heeft de Keizer het kamp bezigtigd.

De Keizer, die in persoon het opperbevel op zich heeft genomen, heeft alles, wat met de dienst van het kamp in verband staat, met de grootste zorg helpen regelen, en zich meer in 't bijzonder bezig gehouden met de maatregelen van ondergeschikt belang, welke zoo zeer kunnen bijdragen tot het gemak en de gezondheid der soldaten. Volgens den officiëlen berigtgever, is het legerkamp bij Châlons eenig in zijne soort, zoowel uit hoofde van de uitgebreidheid, als van de gezonde ligging en de strategische voordeelen, welke hetzelve oplevert. Het kan dan ook niet missen, of het moet tot goede uitkomsten leiden.

Reeds is een begin gemaakt met de oefeningen der afzonderlijke brigades en divisiën. Weldra zullen de groote manoeuvres onder het bevel van den Keizer plaats hebben.

— Donderdag deed het hof van assises — zoo als wij reeds kortelijk in ons vorig nommer meldden — uitspraak in zake *Ledru Rollin*, *Mazzini*, *Campanella* en *Massarenti*, die, gelijk men weet, van medepligtigheid aan het complot tegen het leven des Keizers beschuldigd werden. De debatten waren slechts zeer kort en onbelangrijk. Alle vier werden bij verstek tot deportatie veroordeeld. In Frankrijk worden de bij verstek veroordeelde personen, wanneer zij zich later aan de justitie overleveren, nogmaals voor het geregt gesteld. Het geregtshof veroordeelt daarom bijna zonder uitzondering de afwezige beschuldigden tot de zwaarste straf, die in het proces tegen de verschenen beschuldigden uitgesproken is. Dit was ook het geval bij het tegenwoordige vonnis. Men is nu zeer verlangend te vernemen, welk antwoord de Fransche regering van Engeland zal ontvangen, tot hetwelk zij in elk geval het verzoek om de uitlevering der vier veroordeelden rigten zal. Te Osborne zou deze zaak, naar men zegt, ter sprake gebragt zijn, en in de officiële kringen te Parijs gelooft men niet slechts, maar is men er zelfs zeker van, dat de regering van lord *Palmerston* zal besluiten, de vier bij verstek veroordeelde personen uit te leveren (?).

Het vonnis tegen *Ledru Rollin* heeft te Parijs een slechten indruk gemaakt. Algemeen is men van gevoelen, dat de regering onverstandig heeft gehandeld, door *Ledru Rollin* in de zaak te betrekken. Niemand gelooft daar aan zijne medepligtigheid.

— Sedert het postwezen in Frankrijk eene hervorming heeft ondergaan, is het aantal brieven die verzonden zijn, ontzettend toegenomen. Zoo bedroeg het aantal in het vorige jaar het buitengewoon hooge cijfer van 252,997,290. De gewoonte van te frankeren is sedert die hervorming insgelijks veel algemeener geworden.

— Voor zeventien jaren werd de kolonel *Uhrich*, destijds kommandant van het 8ste bataljon jagers te voet, in Afrika, door een' kogel getroffen, welke, door het oog gedrongen, zich in het hoofd vestigde. Niettegenstaande alle aangewende moeite door de bekwaamste heelmeesters, kon de kogel niet verwijderd worden. Men begrijpt, wat de kolonel al die jaren geleden heeft. Wanneer hij liep, en vooral als hij te paard reed, veroorzaakte de beweging eene schudding van den kogel, waardoor het geheele hoofd geschokt werd. Sedert eenige maanden werd de toestand zeer gevaarlijk. Op aanraden zijner geneesheeren ging de kolonel de baden in Duitschland gebruiken. Hij kreeg aldaar een begin van hersenontsteking, welke echter gelukkig in tijds werd afgewend. Eenige dagen later ontwaakte hij plotseling, half gestikt door een vreemd ligchaam, dat in de keel was gedrongen. Na zware inspanning gelukte het hem, dit uit te werpen, en dit was de kogel, welke door de neusholte in de keel was gezakt. Ze woog nog 25 wigtjes.

— Volgens de Berlijnsche *Zeit* is een conflict ontstaan tusschen Frankrijk en Denemarken, hetwelk reeds van den kant van Frankrijk tot een ultimatum zou aanleiding hebben gegeven, en wel ter zake van de uitvoering, die aan het tractaat tot afkoop van den Sondtol moet worden gegeven. De Fransche regering wil namelijk zijn aandeel in de afkoopsom te Parijs voldoen, terwijl de Deensche regering beweert, dat die te Koppenhage moet worden voldaan.

— De maarschalk *Randon*, gouverneur-generaal van Algerië, is in de hoofdstad aangekomen. Men brengt zijne komst in verband met het te Oran gevoerde regtsgeding tegen den kapitein *Doineau* en zijne medeveroordeelden.

Bereids werd gemeld, hoe bij dat proces is gebleken, op welke willekeurige wijze de militaire magt in Algerië te werk ging. Reeds onder Koning *Lodewijk Filips* was er sprake van, daarin verandering te brengen, doch, daar men nog niet geheel meester was van het land, was men beducht voor den wederstand der inboorlingen bij het invoeren van vele veranderingen. Onder het ministerie *Soult* gebeurde het, zoo als men nu verneemt, dat de minister van oorlog eenen roemrijken bevelhebber in eenen brief de aanmerking maakte, dat hij in korten tijd 42 teregtstellingen had doen plaats grijpen, zonder voorafgegaan regterlijk onderzoek. De bevelhebber antwoordde zeer lakoniek: » Uwe excellentie is niet juist onderrigt geworden, ik heb last gegeven tot 62 teregtstellingen, en ik zal er nog meerdere doen volgen, wanneer het noodig is." Sedert is de stand der zaken in Algerië wel veel verbeterd, doch laat echter nog veel te wenschen overig.

De uitslag van het regtsgeding tegen *Doineau* heeft in Algerië een diepen indruk gemaakt en op de Arabieren, ten aanzien hunner onderwerping, geen gunstige werking gehad.

BELGIË.

De commissie, welke zich te Gent gevormd had om den generaal *Capiaumont* een openlijk blijk van erkentelijkheid te geven, heeft den 2den dezer een brief van hem ontvangen van dezen inhoud: » Een koninklijk besluit toont thans, hoe het gouvernement oordeelt over de handelwijze der militaire overheid te Gent op den 30sten en 31sten Mei j.l. Met het oog op dat staatsstuk, waarin de destijds genomen maatregelen ten volle goedgekeurd worden, geloof ik het blijk van hoogachting, hetwelk een groot aantal achtenswaardige lieden uit alle volksklassen mij aanbieden wil, uit eigen beweging van de hand te moeten wijzen: de diensten, die ik aan de zaak der openbare orde mag hebben bewezen, zijn met dat koninklijk besluit genoegzaam beloond. Ik betuig u dus mijnen innigen dank voor de blijken van belangstelling, waarmede gij in mijnen persoon het leger hebt vereerd, terwijl ik u verzoek om van de door u bijeengebragte gelden een weldadig gebruik te maken ten voordeele dier groote instelling, waaraan gij eene zoo edelaardige toegenegenheid bewijst."

De commissie heeft dezen brief ter kennis des publieks gebragt, met verklaring, dat zij aan het daarin vervatte verzoek voldoen zou, en met bijvoeging der volgende aanmerking: » Het doel dezer manifestatie is volkomen bereikt. De generaal heeft een schitterend blijk van de algemeene toegenegenheid ontvangen; alle volksklassen hebben aan het leger haar ontzag en verknochtheid betuigd. De zaak van orde en regt is geschraagd."

Het werd ook tijd, dat die manifestatiën betreffende den aan te bieden eeredegen ophielden. Er ontstond toch te dezer zake vrij wat misnoegen en spanning onder het publiek van Gent en omstreken, en op alle mogelijke wijze trachtte men de inschrijving belagchelijk te maken. Zoo werd dezer dagen op eene plattelandskermis eene wedren van ezels gehouden, waarvoor als prijs was uitgeschreven *eene eeresabel*. Het dier, als overwinnaar bekroond, werd met de sabel omgord en met generaals-epauletten en andere zeer karakteristieke zinnebeelden rondgeleid.

NEDERLAND.

'S GRAVENHAGE, 7 September.

Behalve de reeds gemelde bevorderingen van den prins van Oranje op HD. zeventienden verjaardag, is Z. K. H. ook nog bij kon. besluit van den 4den bevorderd van luitenant ter zee bij het wapen der infanterie van het leger in Nederlandsch Indië en daarbij à la suite gevoerd, tot kolonel bij dat wapen.

— Bij kon. besluit van den 10den Augustus zijn benoemd tot ridders der orde van den Ned. Leeuw: de heer *R. C. Cankrien*, consul-generaal der Nederlanden te Antwerpen, de heer *R. J. Keun*, 1ste tolk en directeur der consulaire zaken bij het Ned. gezantschap te Konstantinopel en de heer *J. P. H. Bergeyron*, Ned. consul te Cette, en de heer *J. C. Zerssen*, Ned. consul te Rendsburg.

— Bij kon. besluit van den 3den dezer zijn benoemd tot ontvangers der directe belastingen en accijnsen te Gilse en Chaam, de heer *H. J. M. E. Bekkers*, thans te Galder, — te Baarle koop c. a., de heer *A. A. A. Stuten*, thans te Grave; — te Dongen, de heer *W. Molenaar*, thans te Sappemeer, en te Zwijndrecht c. a., de heer *C. L. van Woelderen*, thans te Meppel.

— Het verhaal, door ons uit het *N. Amst. Handbl.* overgenomen, aangaande de kisten met voorwerpen, door den Keizer van Japan ten geschenke aan Z. M. den Koning gezonden, als zijnde vol ongedierten en daarom uit het paleis naar het departement van koloniën overgebragt, is volgens de *Nieuwsb.*, geheel onjuist.

De kisten zijn zonder ongedierten en bevinden zich nog in het paleis, en bevatten allerkostbaarste voorwerpen, allen zijde ingepakt. Jammer is het echter dat, in weerwil van al die voorzorgen, er ettelijke voorwerpen beschadigd zijn.

— Men verneemt dat in zake de Maleijers uit de instructie der procedure zoude zijn gebleken, gelijk daarvan dan ook in de reeds opgemaakte acte van beschuldiging moet zijn melding gemaakt, dat die personen zich vóór het bedrijven van de feiten, waarvoor zij nu te regt zullen staan, bij den kapitein hebben aangedrongen op eene betere voeding; dat deze intusschen daaraan geen gehoor heeft gegeven, zich beroepende, tot staving van zijn beweren, dat hij met die voeding kon volstaan, volgens de monsterrol, welke echter omtrent dit punt geheel het stilzwijgen in acht neemt; dat de kapitein al verder, voorziende de botsingen en onaangenaamheden, welke met de Maleijers zouden kunnen ontstaan, een zijner ondergeschikte hoorigen, waarop hij meende te kunnen rekenen, had gevraagd of hij in geval van nood op hem konde vertrouwen, hetgeen door laatstgemelden, hoewel bevestigend beantwoord, gepaard ging met eene dringende raadgeving om aan de voeding der Maleijers geheel of gedeeltelijk toe te geven.

Het *N. Amst. Handbl.* wil weten, dat men met dit regtsgeding nog al verlegen is. Tot dus ver namelijk, heeft men geen *meerderjarigen* persoon kunnen vinden, in staat om als tolk voor alle Maleische gedetineerden te strekken. Voorts vindt men, volgens dat blad, moeijelijkheid in het overbrengen der acte van beschuldiging in de taal die voor allen verstaanbaar is, daar het verschillend dialect der Maleische taal, hetwelk door de gevangenen wordt gesproken, hier te lande niet schijnt beoefend te worden. De pogingen van een leeraar der Delftsche akademie, om zich bij de Maleijers verstaanbaar te maken, moeten slechts bij zes hunner gelukt zijn; en de oproeping, die in de *N. Rott. Ct.* voorkomt van een meerderjarig persoon, in staat om Nederduitsche stukken in de Maleische taal over te brengen, is nu de uiterste poging, welke het openbaar ministerie heeft aangewend, om tot oplossing van het vraagstuk te geraken. Wordt zoodanige persoon *niet* gevonden, dan moet het, volgens genoemd blad, twijfelachtig zijn, of de zaak wel vooreerst voortgang kunne hebben; daar de beschuldigden toch in ieder geval bekend moeten gemaakt worden met hetgeen hun ten laste wordt gelegd, hunne verklaringen moeten kunnen worden begrepen, en die der getuigen moeten hun worden vertolkt.

— Men is reeds met het uitbakenen van den spoorweg van Zevenaar in de rigting naar Rheine gevorderd tot op ongeveer zes uren afstands van eerstgenoemde plaats, en wel tot in de nabijheid van het dorp Ruurlo.

— Sedert verscheidene jaren, en wel krachtens koninklijk Pruissisch bevelschrift van den 5den Dec. 1853, was er toestemming gegeven tot het aanleggen van eenen ijzeren spoorweg van Crefeld over Geldern en Cleef tot aan de grenzen in de rigting op Nijmegen, als ook tot daarstelling van een ijzeren spoorweg van Viersen tot de grenzen in de rigting op Venlo. Sedert dien tijd heeft er eene briefwisseling tusschen Pruissen en Nederland over beide spoorwegen plaats gehad, die thans zoo verre is gekomen, dat men het onderling eens is geworden. De definitieve onderhandelingen over deze zaak zullen nu te 's Gravenhage gevoerd worden. Van den kant van Pruissen zijn daartoe benoemd de regeringsraad baron *v. d. Reck* en de legatie-raad *Saint Pierre*, die met de noodige volmagten voorzien zijn, terwijl van de Nederlandsche zijde zijn benoemd de heeren *van der Kun*, directeur van den waterstaat, en *le Clerq*, referendaris bij het ministerie van buitenlandsche zaken, die, als gevolmagtigde commissarissen, die zaak tot een einde zullen brengen.

TEXEL, 3 September.

Dezer dagen zijn van het vroeger zoo vaak ter spraak gebragte wrak *the Lutine*, in de gronden tusschen Vlieland en Terschelling gestrand en verbrijzeld, bovengehaald en geborgen: 13 dollars, 2 louis d'or, koperen hoepels, tros en ijzerwerk, 99 Spaansche matten, 2 zilveren lepels. Men heeft veel hoop, om de gedurende 58 jaren in den bodem der zee bewaarden schat, die op zoo vele millioenen wordt begroot, bij gunstig weder, althans voor een groot deel te bergen.

UTRECHT, 7 September.

Het Nederlandsche Protestantsche genootschap » *De Unie*" hield in de vorige week in het gebouw van kunsten en wetenschappen zijne algemeene vergadering onder het presidium van den heer *Pape*, em. predikant van Heusden, te Arnhem woonachtig. Ongeveer 50 leden namen aan die vergadering deel. Onder anderen is in deze vergadering de overtuiging uitgesproken, dat de Christen geroepen is om zich aan » de Vereeniging tot afschaffing van sterken drank aan te sluiten," welke uitspraak voorzeker als een merkwaardig teeken van onzen tijd mag worden beschouwd.

ASSEN, 8 September.

J.l. Zaturdag zijn alhier garnalen en bot verkocht in een hondenkar van Vollenhove aangevoerd, door het gebruik waarvan eenige menschen ongesteld zijn geworden. Hiervan is door een der geneesheeren ter dezer stede aan het gemeentebestuur kennis gegeven, hetwelk dien ten gevolge de ingezetenen tegen het gebruik van een en ander in dezen tijd heeft gewaarschuwd.

— Wij zullen welligt velen een oudienst doen met de mededeeling, dat de Drentsche hoofdvaart van en met den 12den tot en met den 27sten Sept. e.k. voor de scheepvaart zal gesloten zijn, tot het doen der noodige herstellingen aan de schutsluizen.

GRONINGEN, 8 September.

De heer generaal-majoor GEY VAN PITTIUS, inspecteur van de fortificatiën, is alhier met z.ed. adjudant, den heer kapi-

de Bordes, l.l. Donderdag-avond gearriveerd, tot bogenschouw nemen der vestingwerken alhier, hetwelk den dag heeft plaats gehad, terwijl de rijksgebouwen fortificatiën binnen deze stad Zaturdag l.l. zijn teerd. Z.h.ed. gestr. heeft zich gisteren te dien einde zijl begeven.

Bij besluit van den heer commissaris des Konings in provincie van den 7den dezer is bepaald, dat de door akte besmette kring getrokken rondom den stal van den uwer J. H. Dethmers, te Westerlee, van dien dag af opgeheven, als zijnde er sedert den 5den Mei j.l. geene van dien aard waargenomen.

Ged. staten dezer provincie hebben bij besluit van den eene aanvulling gebragt in een vroeger besluit nopens nemen van maatregelen van voorzorg tegen de voortplan- der longziekte bij het houden van veemarkten of veever- Volgens dit vroegere besluit, moest ieder die zijn op eene veemarkt ter verkoop wenschte aan te bieden, een certificaat zijn voorzien. Daar het nu gebleken is, de rijksambtenaren, als zij door hen benaderde runderen koop willen aanbieden, veelal buiten staat zijn om som- gaven te kunnen doen in dat certificaat voorgeschreven, daarin voorzien, door van de rijksveeartsen slechts eene te vorderen, afgegeven door den burgemeester der waar het vee is benaderd, houdende, dat het vee na in- onderzoek niet is gebleken van longziekte verdacht te zijn.

Vrijdag middag te 6½ uur bevonden zich, bij de aankomst den spoortrein te 's Gravenhage, aan het station de hee- kantonregter, de hoofd-commissaris van politie Waldeck inspecteur van politie, welke een persoon schenen af te die ook werkelijk is aangekomen. Deze persoon door een agent van politie naar het commissariaat over- Men verneemt dienaangaande, dat de aangehoudene of medepligtig zou zijn aan het maken en escompte- een valschen wissel. Die wissel moet, naar men ver- getrokken zijn uit 's Hage op de Nederl. bank, groot 1000 en valschelijk onderteekend met den naam van den kantonregter aldaar, mr. J. C. van der Kemp. Er ook een valsch accept van de bank op staan, waar- mogelijk werd bij een kantoor te Groningen voorschot bekomen.

In verband met bovenstaand berigt verneemt men, dat alhier door de justitie eene huiszoeking heeft plaats gehad in woningen van J. R. R. en E. J. W. en vrouw; dat tegen drie personen door de regtbank te 's Grvenhage regts- met bevel tot gevangenneming verleend is; dat eerst- reeds te 's Gravenhage aangehouden is, terwijl W. avond bij de aankomst der diligence alhier is opgewacht gehouden en dat ook heden de vrouw van dezen is gear- teerd.

— In den namiddag van den 5den dezer, tusschen twee en drie uur, brak er te Winschoten eene kortstondige doch ge- lijke donderbui los, die, als naar gewoonte, met eenen regen vergezeld ging. Bij die gelegenheid, heeft de bliksem den wind-korenmolen van de wedw. J. P. Buurma aldaar getroffen in de opstaande heeft zich vervolgens langs den as tot aan den zolder zwichtstelling eenen weg gebaand, en van daar weder buitenwaartsche rigting door het bekleedhout der molen genomen, zoodat er een groot gedeelte van 't bekleedhout werd geslagen, met dat gevolg, dat eene plank uit de aldus ont- opening op een afstand van twee kampen of stukken is wedergevonden. Brand is er niet ontstaan. Op den zolder tegenover de zwichtstelling bevonden zich op oogenblik twee zonen van genoemde weduwe, haar knecht een zoon van T. E., welke alle door den bliksem zijn ge- den, de laatste echter in geringe mate, doch de twee eerst- genoemden in zulk eenen ergen graad, dat één hunner nog den avond aan de gevolgen daarvan is bezweken.

— Te Winschoten zijn als wethouders herkozen de heeren B. H. Viëtor, die volgens den rooster moest aftreden, F. R. Folkers, omdat deze op nieuw als lid van den was benoemd.

— Zaturdag l.l. is van de werf van den scheepsbouwer J. Wilder, te Vierverlaten, met goed gevolg te water gelaten galjootschip *Titia Margaretha*, groot pl. m. 95 tonnen, gevoerd worden door kapit. B. J. Schaap, van ingen.

— Men schat het aantal openbare onderwijzers in ons land, gen de 65 jaren oud zijn, en van welke de meesten ook 40 jaren dienst tellen, op 150. Al deze onderwijzers den na den 1sten Jan. 1858, bij het in werking treden wet op het lager onderwijs, volgens art. 25 tot 30, aanspraak hebben op pensioen.

— Z. exc. de minister van oorlog heeft, bij aanschrijving van den 31sten Aug., den last verstrekt, om de onder-officieren en schappen van het leger eene herhaling te doen ondergaan de koepokinenting, op grond der wetenschappelijke onder- vinding, die bewezen heeft, dat na verloop van eenige jaren herhaling der vaccinatie noodzakelijk wordt geacht, ten tegen de besmetstof gevrijwaard te blijven. Ten bewijze van, zal na die vaccinatie aanteekening worden gedaan zakboekjes, waarvan onder-officieren en manschappen zijn voorzien.

— Bij het waterachtig dorp Staphorst zijn in de vorige reeds eene groote menigte wilde ganzen uit de koudere streek aangekomen, om vermoedelijk aldaar te over- teren, zoo als dit des winters altijd in die streken plaats Zij hebben dit jaar echter een veel vroeger tijdstip gekozen dan andere jaren.

— Naar aanleiding van de schoolwet van den 15den Junij 1801, den 22sten Augustus 1801 door het uitvoerend bewind Bataafsche republiek benoemd 36 schoolopzieners, over zoo provinciën, waarin de departementen des lands, met uit- van Limburg, destijds verdeeld werd. — Het eerste ontwerp van wet van van Reenen had de strek- hes voetspoor van deze eerste schoolregeling weder ook het eerste ontwerp van van Rappard was geest, doch naar aanleiding van het tweede ontwerp, vervolgens aangenomen, en volgens besluit van Z. M. van 18 Augustus j.l. (*Staatsblad* no. 103) kracht van wet heeft zal het aantal schoolopzieners waarschijnlijk van tot op nu zijn, tot ongeveer 100 vermeerderd worden. de 36 eerste schoolopzieners den 22sten Augustus 1801 is niemand meer in leven: de laatste er van was J. l'Ange, die het zeldzame voorregt had 50 jaren den van schoolopziener te hebben bekleed. De oudste der woordige schoolopzieners is H. Nieboer Ferf, te Bergum Friesland, die in 1815 benoemd is; — waarop volgen H. Verschoor te Sleeuwijk in Noordbrabant, die in 1818 is getreden; — en D. A. Callenfels te Oostburg in, die in 1819 zijne betrekking heeft aanvaard.

— In de geschiedenis der geneeskunde ontmoeten wij geen ge- middel, waarvan het nut door de geneeskundigen zoo al- erkend en het gebruik mitsdien zoo krachtig aanbevo- wordt als de levertraan. volksgeneesmiddel, sedert onheugelijke tijden in Enge-, Nederland en Duitschland bekend, heeft zich door zijne werking bij eene menigte van ziekten bijna tot den van panacée of universeel geneesmiddel verheven. is de ondragelijke reuk en de walgelijke smaak der, die als zoodanig meer voor den neus en de maag den Eskimo en Hottentot, dan voor die van den beschaaf- Europeaan past, oorzaak, dat vele lijders dit middel òf hunnen innemen, òf bij hunnen grooten afkeer daarvan weder uitbraken, ten gevolge waarvan de spijs- en eetlust gestoord worden. dit nadeel van het overigens zoo weldadige medica- voorzien, en het meer algemeen te maken, door er en den smaak van te verbeteren, heeft de heer apotheker aan de geneeskundige school te Parijs, bereiding uitgevonden, onder den naam van *gelée sac- d'huile de foie de morue*, zijnde eene soetsmakende le- gelei, waardoor het zoo lang onderzochte vraagstuk: scheiding van aanzien en verzachting van reuk en der levertraan, zonder hare kostbare eigenschappen te veranderen of haar volume (gewigt) te vermeerderen," volko- opgelost is. inzender van dit aanprijzend woord, een practiserend, heeft zich hiervan door een naauwkeurig en her- onderzoek overtuigd, en acht het daarom wenschelijk de aandacht te vestigen op dit middel, hetwelk bij den H. Uloth, apotheker te Amsterdam, verkrijgbaar is.
(*N. Amst. Hand.- en Eff.blad.*)

Gemeenteraad van Groningen.

Zitting van Maandag den 7den September.

Aanwezig: de heeren Slot, Trip, Oudeman, Muller, van Ittersum, Roelfsema, Doornbosch, van Houten, de Sitter, Mesdag, Edelinck, Swaagman, de Wit, Meijer, Geertsema, Dommering, van Heijningen Bosch, Wichers, de la Faille, Quintus en van Imhoff.

Het eenige punt van behandeling in deze zitting is de *Geldleening ten behoeve van de gasfabrijk.* Ged. Staten hebben bezwaar gemaakt tegen de goedkeuring van het raadsbesluit te dezer zake van den 15den Aug. Burg. en weth. vermeenen aan de opmerking van Gedeputeerden te moeten toegeven en hebben voorgesteld om, met intrekking van het vroeger besluit, twee andere te nemen: ten eersten tot wijziging der begrooting voor 1857; ten tweeden om, tot dekking van de buitengewone uitgaven vereischt voor de uitbreiding van de gasfabrijk, eene geldleening van wege de gemeente vast te stellen, uiterlijk tot een bedrag van *f* 38,000; om de opneming dier som door burg. en weth. te doen geschieden op zoodanige wijze, tijd en voorwaarden als zij zullen goedvinden, des echter, dat de rente niet hooger dan 4½ pCt. wordt bepaald, en om tot dekking der kosten, op de begrooting van 1858 en vervolgens telkens de noodige som uit te trekken, waarbij voor aflossing minstens *f* 6000 's jaars.

De heer Geertsema maakt opmerkzaam op de bepaling in dit besluit, dat de wijze van aflossing enz. geheel aan burg. en weth. wordt overgelaten; hij gelooft niet, dat dit met art. 136, in verband met art. 205 der gemeentewet is overeen te brengen, en vreest, dat dit besluit wederom niet aan Ged. Staten zou voldoen. De raad moet de bevoegdheid aan zich behouden om telkens de hoegrootheid der af te lossen som naar gelang der behoeften te bepalen.

De voorzitter ziet in het besluit geen strijd met de wet. De raad kan telken jare bepalen, hoeveel moet worden afgelost; alleen wordt voorgesteld minstens *f* 6000 daarvoor te besteden.

De heer Geertsema blijft bij zijn bezwaar, en wordt, tot oplossing daarvan, door den heer Quintus eene geringe wijziging van redactie in de woorden van het besluit voorgesteld.

De heer Swaagman maakt hierop bedenking tegen het maximum der voorgestelde rente. Bij de vroegere leeningen is nooit meer dan 4 pCt. gegeven. Wanneer nu het publiek wordt ingelicht, dat des noods 4½ pCt. zal worden gegeven, dan zou dit minder voordeelig zijn, en in allen gevalle vreest hij, dat de standaard der rente voor het vervolg te hoog zal worden opgevoerd.

De voorzitter merkt op, dat deze geldleening slechts van korten duur zal zijn, en dat uit dien hoofde de rente niet zoo laag zal kunnen zijn, als wanneer de leening voor langeren tijd werd aangegaan. Beter is het ½ pCt. meer te geven voor korteren tijd, dan gelden op te nemen zonder dat daaraan directe behoefte bestaat.

Het tweede der bovengenoemde besluiten wordt hierop aangenomen met de wijziging door den heer Quintus voorgesteld.

Ook het eerste besluit, tot wijziging der begrooting van 1857, wordt met eene kleine verandering van redactie aangenomen en dien ten gevolge de som van *f* 38,000 in ontvang en uitgaaf op die begrooting gebragt.

De zitting wordt hierna opgeheven.

KERK- en SCHOOLNIEUWS.

Bij kon. besluit van den 28sten Aug. is eervol emeritaat met pensioen verleend aan P. Morilyon Loysen en D. van Leeuwen, predikanten bij de Herv. gemeenten te Rosenburg en te Nieuw-Hellevoet, en aan F. E. Wibling en L. van Cleeff, predikanten bij de Doopsgez. gemeenten te Surhuisterveen en te Borne.

— Tot predikant bij de Herv. gemeente te Garijp is beroepen ds. K. de Boer, pred. te Oude en Nieuwe Wetering; — te Longerhouw en Schettens ds. B. M. Post van Griethuysen, kandidaat bij het prov. kerkbestuur van Utrecht, die deze beroeping heeft aangenomen; — te Vianen is tot eersten predikant gekozen ds. L. Schouten, H.z., pred. te Koudekerke, om voorgedragen te worden aan Z. M. den Koning als collator.

— Dr. L. S. P. Meijboom, predikant te Amsterdam, heeft, na rijp beraad, voor de beroeping naar de gemeente Blijham bedankt.

— Ds. Gildemeester, pred. te Elburg, heeft voor het beroep naar Scheveningen bedankt.

Tot schoolonderwijzer, koster en voorzanger te Wester-Emden is benoemd Ant. Kruizenga, van Grijpskerk.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

LONDEN, 8 September.

Gisteren avond is eene ernstige volksbeweging in de Iersche stad Belfast uitgebroken, veroorzaakt door eene prediking op de straat. Van de agenten van politie die tot herstel van de orde werkzaam waren zijn onderscheidene gewond.

De *Times* beveelt de terugroeping uit Konstantinopel aan van lord *Stratford de Redcliffe* en *de Thouvenel*, daar de eerstgenoemde gezant ook thans nog zijn' eigen gang blijft gaan in zake de Moldavische verkiezingen.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 8 *September*.

Nederland Werk. Schuld	à 2½	pCt.	63⅝.
Dito Dito	» 3	»	77.
Dito Dito	» 4	»	97.
Oostenrijk Metalliek	» 5	»	74 3/16.
Dito 1851 en 1852	» 2½	»	38⅜.
Dito Nieuwe Litt. B	» 5	»	86 9/16.
Dito Nation. Metall.	» 5	»	76½.
Spanje Onbep. St.	» 1½	»	25¼.
Dito Binnenl	» 3	»	37½.
Portugal	» 3	»	45 7/16.
Rusland Obl. *Hope* 1798 en 1816	» 5	»	105¼.
Dito Dito 1828 en 1829	» 5	»	104⅛.
Dito bij *Hope*	» 4	»	—
Dito bij *Stieglitz*	» 4	»	86½.
N. Leening van 1855 bij *Stieglitz*, 5de serie	» 5	»	100⅜.
Dito 6de serie	» 5	»	101⅜.
Wisselkoers op Londen	zigt..	*f*	11.75.
Dito	6/m.	*f*	11.65.

LONDEN, 8 *September*. Consols 90¼.

PARIJS, 8 *September*. Fransche 3 pCt. 66.85.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 4 Sept., *v. d. Meulen* Nooit Gedacht, Tetenbulls., — 5 *Ploeg* Vertrouwen, Newc.; *Roelfsema* Hendrik Jan Nassau, Archang.; *Wolthekker* Elizabeth Ruardi, Petersb.

TEXEL 3 Sept., *Detering* Hercules, Padang; — 4 *Mannekes* Kleinkinderen, Alicante; *Stenders* Stad Workum, Londen; — 5 *Stoffels* Stad Leeuwarden, Sur.; *de Jong* Twee Zusters, Yarmouth; — 6 *Melenberg* Livorno Packet, Nickerie.

VLIE 2 Sept., *Janninga* Maria Louisa en *Hazewinkel* Radboud, Archangel.

HELVOET 3 Sept., *de Weerd* Willem, Archangel; — 4 *de Vries* Jantina en *Jager* Margrietha Antina, Petersb.; — 5 *Smit* Garonne, Liverpool.

VLISSINGEN 2 Sept., *Hansen* Courier, Archangel; — 3 *Kuiper* Phoenix, Cette.

FARO 7 Aug., *van Duinen* Regina, Napels; den 14den n. Lissabon vertrokken.

LIVORNO 29 Aug., *de Haas* Minister van Hall, Amst.

FALMOUTH 3 Sept., *Pijbus* Hendrika, Taganrog; *Besseling* Joh. Catharina, Odessa.

Bij LIZARD 30 Aug., *Masdorp* Hermanus Franciscus, v. Charleston n. Nickerie.

NEWPORT 1 Sept., *Ouwehand* Volharding, St. Malo.

CARDIFF 1 Sept., *Swarts* Sourabaya, Rott.

LIVERPOOL 4 Sept., *Zetteler* Willem Kroonprins der Nederl., Rott.

QUEENSTOWN 2 Sept., *Brouwer* Elsina, Smirna.

WICK 31 Aug., *Bossinga* Wia Gesina, Dundee.

BELFAST 2 Sept., *Weij* Hilke, Kroonstad.

LEITH 2 Sept., *Boekhout* Zeemeeuw, Petersburg.

NORTH SHIELDS 2 Sept., *de Boer* Twee Gebroeders, Harl.; — 3 *den Breems* Kooph. en Zeevaart, Vlaardingen.

GRIMSBY 2 Sept., *Voordewind* Hillegonda, Hull.

HAMBURG 3 Sept., *Prins* Jonge Barend, Termunterzijl; — 4 *Dost* Vr. Gesina, Jutphaas, — 5 *Legger* Jantina Catharina, ...; *de Groot* Wiardina Fokelina en *ten Oever* Jonge Johannes, Amst.

BREMERHAVEN 2 Sept., *Luken* Anna, Amst.; — 3 *Oostema* Hunsingo, Dantzig.

HARBURG 4 Sept., *Wiggers* Joh. Hermanus, Licata.

CUXHAVEN 5 Sept., *Nagel* Afina Alberdina, Harwich.

KIEL 4 Sept., *Veldkamp* Anna, Koppenh.

STRAALSUND 28 Aug., *Jonker* Sieberlina, Harl.

RUGENWALDE 30 Aug., *Kuipers* Vr. Maria, Rendsburg.

KOPPENHAGE 3 Sept., *Jager* Jeanne Agatha, *Kramer* Sophia, *Vos* Jantina, *Meijer* Hero, *Naatje* Jan Hero en *Nieuwenhuis* Equator, n. Amst., *Oldenburger* Catharina, n. Londen, *Mulder* Grietje de Groot, n. Kiel en *Veenhuizen* Bougina Lammechiena, n. Hamburg, allen v. Petersburg; *Scherpbier* Alberdina, v. Kramfors n. Maroïm.

DANTZIG 2 Sept., *Brandt* Gerhardina, Amst.; *v. d. Werff* Vrouw Alida, Hamburg.

MEMEL 1 Sept., *Helmers* Stad Steenwijk, Harlingen.

SANDHAMN 28 Aug., *Ekamp* Welvaart, Petersb.

KROONSTAD 28 Aug., *Spijkman* Juliana Louisa, Amst.

Vertrokken.

AMSTERDAM 4 Sept., *de Lang* Johanna Christina, Sur.; *Doornbos* Java's Welvaren, Newc.; *Hansen* Æolus, Drontheim; — 5 *de Winter* Geertruida Cath., Memel; *v. Dijk* Maria Cath., Dantzig.

TEXEL 4 Sept., *de Groot* Twee Zusters, Londen; *Otthoff* Catharina, avont.; — 5 *Potjewijd* Alida Elisabeth, Riga.

VLIE 2 Sept., *Helmers* Dolphijn, Memel; *Oltmans* Barbara Jonker, Rendsburg; — 3 *de Boer* Johannes, Frederikstad; *Hitman* 2 Gebroeders, avontuur.

HELVOET 3 Sept., *Prange* Graaf Adolf, Newc.; — 4 *Lutje* Jacoba Christina, Grangem.; *Kal* Koophandel, Newc.; — 5 *Oldenburger* Alida, Petersburg.

BRIELLE 4 Sept., *v. Noord* Vereeniging en 5 *Waterborg* Karsina, Newcastle.

MAASSLUIS 4 Sept., *Dooijen* Marianne, Londen; *Feddes* Metta Gezina en *Staal* Margaretha, avont.; — 5 *Pruim* Hendrika Alberdina, Newc.; *Karsies* Mercurius, *Hotze* Jantje Wilkens en *de Grooth* Lucas Wildervank, avontuur.

VLISSINGEN 31 Aug., *Huizinga* Elisabeth, Venetië; *Garrels* Comitas en *Klein* Helena, Riga.

St. HELENA 17 Julij, *Muntendam* Cornelia Mathilda, Falmouth.

GENUA 31 Aug., *den Breems* Trekvogel, Porto.

MARSEILLE 1 Sept., *Fokkes* Cornelia, Antwerpen.

GRIMSBY 2 Sept., *Brouwer* Elisabeth, Osterrisöer.

HAMBURG 2 Sept., *Bartels* Gesina en 3 *Alberts* 2 Gebroed., Amst.

CUXHAVEN 3 Sept., *van Wijk* Arentina Hendrika, Nantes.

DANTZIG 31 Aug., *Stuit* Margar. Gesina, Harl.; — 3 Sept. *de Jonge* Annechiena, Koppenh.

MEMEL 1 Sept., *Bontekoe* Zeemeeuw, Amst.

BOLDERAA 30 Aug., *Visser* Vriendschap, Elseneur.

KROONSTAD 26 Aug., *Leuning* Battruida, Koppenh.

In lading.

NEWYORK 22 Aug., *Kleijn* Akyab, Rott.

LONDEN 4 Sept., *Wienke* van Dijken van Langewijk, Amst.

Zeilklaar.

LONDEN 2 Sept., *Wens* Doggersbank, Batavia; *de Lange* Wester-Kwartier, Berbice; *de Groot* Jacoba Johanna, Elseneur.

KOPPENHAGE 2 Sept., *Struik* Dankbaarheid, de Oostzee.

Cadix, 26 Aug. Het Ned. oorl. stooms. Gedeh, kapit. luit. *Staring*, van Texel naar Batavia, is alhier lek binnengeloopen en in het drooge dok gekomen om te repareren.

Elseneur, 2 Sept. Het schip Johanna Maria, kapit. *Horn*, van Anclam naar Dordrecht, is alhier met verlies van boegspriet, kluiverboom, enz. binnengeloopen, zijnde gisteren nacht aangezeild.

Gepraaid den 15 Julij, op 11° 16' N.Br., 26° 40' W.L., *Rosier* Nederland en Oranje, v. Swansea n. Singapore. — Den 31 Aug., op 35° 6' N.Br., 3° 10' W.L., *Hazewinkel* Johanna, v. Petersb. n. Lond. — Den ...., op 47° 5' N.Br., 8° 50' W.L., *Driest* Wildeman, v. Hamb. n. Buenos Ayros. — Den 27 Aug., op de hoogte van Fairleigh, *Kok* Valparaiso, v. Rott. n. Samarang. — Den 28 Aug., op 50° N.Br., 53° 17' W.L., *Lammerts van Bueren* Bezoekie, v. Rott. n. Bat. — Den ...., op 3° 25' N.Br., 26° 17' W.L., *Stikkel v. Dam* Java, v. Swansea n. Shanghae. — Den 21 Aug., op 30° 55' N.Br., 13° 45' W.L., *Haagsma* Doctrina et Amicitia, v. Gothenb. n. Australië.

Termunterzijl, 6 Sept. Binnengekomen 5 Sept., *Pasman* de Vr. Elisabeth, Steenhuizerzijl; *Vos* de Goede Hoop, Papenburg; — 6 *Klockgeter* de Vr. Catharina, Norden.

Vertrokken 3 Sept., *Horning* Jantina en 4 *Top* de Vr. Elisab., Noorw.

Delfzijl, 6 Sept. Binnengekomen 4 Sept., *Emmelkamp* Geertruida, *de Vries* 5 Gezusters en *Luitjer* Barbara, Bremen; *Molenkamp* Aaltje, Landschapspolder; — 5 *Hilbrands* Aaltje, Emden; *Meijer* Aaltina Helena, Neuharlingerzijl; *Mulder* Anna, Norden; *Klein* Maria Magdalena, Bremerhaven; *Poppen* Nanny Johanna, Nessumerzijl; *Forma* Antje, Leer; *Jurgens* Anna, Benzerzijl; *Harmsen* Vaarwel en *v. d. Kleij* Rudolf, Carolinerzijl; *Oetzes* de Hoop, Emden; — 6 *Leeuwe* Cornelia Anna, Frederikstad.

Vertrokken 4 Sept., *Bolmeijer* Onrust, Hamburg; *v. d. Horst* 4 Gebroeders, Emden; *Pot* Geziena, Noorw.; — 5 *Barghoorn* Trientje, Emden; *Oldenburger* Berendina en *Freije* Margar. Hendrika, Noorw.

Zoutkamp, 7 Sept. Binnengekomen 5 Sept., *Hadgraft* Emma, Liverpool; *Bolhuis* Gezina Magrietha, Londen.

Zeilklaar 6 Sept., *Moesker* Kiel-Windeweer en *Gruppelaar* Hillegiena, op avontuur; *Reijer* Jacobus Begemann, Sunderland; *Douwes* Aquarius en *Janknecht* Kooph. en Zeevaart, op avontuur.

Oostmahorn, 7 Sept. Vertrokken 4 Sept., *Loots* Sara, v. Enkhuizen n. Emden; *Joosten* Vr. Hillechiena, v. Dockum n. Randers; *Jonker* Esperance, op avont., 4 *de Jonge* Jantina, n. Newc., *Prins* Dirk Hendrik, op avont., alle 3 v. Gron.; *Salomons* Vr. Hillechiena, v. Kampen n. Hamburg, — 5 *Brouwer* Janna, v. Kampen n. Hamb.; *Krook* 2 Gebroeders, v. Elburg n. Oldenburg; *Mulder* Johanna Gesina, n. Noorwegen, 6 *Poelman* Doethea Christina, n. Londen, 7 *Keun* Elsina Lammechiena, *Drent* Zuidlaren en *Gruppelaar* Hillechiena, op avont, *Visser* Anna Sophia, n. Noorw., allen v. Gron.; *Niezen* Gezina, v. Amst. en *Beck* Magrietha Cathar., v. Kampen, beide n. Hamburg; *Mudder* Margaretha, v. Amst. n. Emden.

Harlingen, 7 Sept. Binnengekomen 5 Sept., *Hoedemaker* Onderneming, Frederikstad; — 7 *Schenk* Collegie de Trouw en *Olthoff* Jantina, Dantzig; *de Jong* de Houthandel, Noorw.

De Sond gepasseerd.

1 Sept. *v. d. Werf*, Udo Frederik, v. Amst. n. de Oostzee, m. ballast.
Jonker, Sallandt, v. Liverp. n. Riga, m. zout.
Mooi, Geertje, v. Newc. n. Petersb., m. steenk.
Fenenga, Joh. Bertha, v. Koningsb. n. Dundee, m. vlas.
2 —— *Horn*, Johanna Maria, v. Anclam n. Dordr., m. raapz.
Feiken, Catharina, v. Helmsdale n. Stettin, m. haring.
3 —— *Vos*, Stientje Maria, v. Petersb. n. Londen, m. haver.
De wind den 1 Sept. N.N.W., N., N.N.W.; den 2den Z.O., Z., Z.Z.W.; den 3den O.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 5 Sept., *Schill* Anna, Surin.; — 7 *de Vries* Alida Maria, Bombay; *Mannekes* Kleinkinderen, Licata; *Hazewinkel* Radboud, *Potjewijd* Vier Zusters Meijer en *Vos* Crescendo, Arch.

HELVOET 6 Sept., *Arends* Amicitia, Berdianski.

ZIERIKZEE 5 Sept., *Scholten* Baron van Hall, v. Terranova n. Dordrecht.

LONDEN 5 Sept., *de Groot* Hermina Gesina, Gron.

Bij ALDBORO' 3 Sept., *Fekkes* Tjallinga Aurelia en *de Weerd* De Flecken Jovwer, v. Amst. n. Lond.

Bij PORTLAND 3 Sept., *Arends* Amicitia, v. Konst. n. Emden.

QUEENSTOWN 3 Sept., *Jongebloed* Ida, Venetie.

ABERDEEN 2 Sept., *Velinga* Catharina, Petersb.; — 3 *Dokman* Gesina Wilhelmina, Riga.

BELFAST 2 Sept., *Ebeling* Anna Hendrika, Nerva.

HULL 4 Sept., *Woortman* Antje Brons, Richibucto.

ARCHANGEL 22 Aug., *Heikema* Efina Kuyper en 23 *Bakker* Jacob Jr., Groningen.

KROONSTAD 28 Aug., *Lootsman* Pomona en *Lever* Prof. Keiser, Rott.; — 29 *Coerkamp* Eersteling, *Oorburg* Hendrika Ellida, *Doewes* Harmonie, *Bekkering* Catharina en *Kuiper* Gerrita Tetje, Amst.; *Sap* Johanna Jacoba, Rott.; — 30 *Teensma* Cornelia, Amst.

NANTES 3 Sept., *Loorbach* Cath. Freerkina, Amst.

GIBRALTAR 27 Aug., *Eefting* Jeantine, v. Galatz n. Vliss.; *de Boer* Everhardus, v. Taganrog n. Falm.; *Albers* Cornelia en *Astuling* Cath. Cornelia, v. Ibraïla n. Falmouth; — 29 *Ringeling* Neptunus, Maroïm.

Vertrokken.

AMSTERDAM 6 Sept., *Hazewinkel* Zeeland, Cardiff; *Dirks* Fenna, Brem.; *Koops* Lamchiena, avont.

TEXEL 6 Sep., *Boiten* Fossina Siers, avontuur.

VLIE 4 Sept., *Niggebrugge* Stad Enschedé, Memel; *Siersema* Annechien Bendix, Bergen; — 5 *van Wijk* Jenny, Petersb.; *Carst* Elisab. Lollina, avontuur.

HELVOET 6 Sept., *Verschuur* Angenita Adriana, Port-Natal; *Mellema* Jacobus Anthonie, Riga.

CADIX 16 Aug., *Polee* Reina Arendina, Konst.

LIVORNO 30 Aug., *Stuimer* Remelia Johanna, Antw.

ARCHANGEL 20 Aug., *Zwanenburg* Anna Maria Henriëtte, Amst.; 22 *Jansen* Antonia Francina en *de Haan* Gesina, de Maas; *Fenenga* Drie Gebroeders, Dordr.; *Wever* Gesina Beerta, Amst.; — 24 *Lewes* Arendina Catharina en *Huizinga* Meika Jacoba, de Maas; *Bontekoe* Janna Lukkina, Gron.; — 25 *Zuiderduin* Newa, Helvoet; *Fijn* Noord-Holland en *Winters* Philadelphia, de Maas; *Kuiper* Sara Elisabeth, Rott.; *de Jonge* Margrietha, Amst.

KROONSTAD 28 Aug., *Lodewijks* Alberdina, Amst.

Gepraaid: 16 Aug., op 37° 42' N.Br., 32° 40' W.L., *Moulmain* Emperor, n. Falmouth, aan boord hebbende de equipage van eene bij de Kaap de Goede Hoop gezonken Nederl. bark.

SCHEEPSVRACHTEN.

Groningen, 7 September. Naar Antwerpen *f* 7 per last koolzaad; van Newcastle op hier tot £ 11 per keel kolen.

HANDELSBERIGTEN.

Prijs van het Grof Roggenbrood.

GRONINGEN, 7 *September* 1857.

4 Nederl. ℔ 39 cent.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 7 *September*.

Nederl. Werkel. Schuld 2½ pCt. 63⅝; Dito Dito 3 pCt. 77⅛; Dito Dito 4 pCt. 97 1/16. — België, bij *Rothschild*, 2½ pCt. 52¾. — Spanje, Onbep. Stukken 1½ pCt. 25 5/16; Dito Binnenl. 6/m. 3 pCt. 37 5/16; Dito Buitenl. £ 85, 3 pCt. 42¾. — Portugal, te Londen 3 pCt. 45½; Dito 1856, 3 pCt. 44¾. — Rusland, bij *Hope* en Co. 1798 en 1816 5 pCt. 105¼; Dito

te Londen, 4½ pCt. 96⅛; Dito bij *Stieglitz*, 1855, 6de serie, 5 pCt. 101¼. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 74⅛; Dito Dito 2½ pCt. 38¼; Dito rente Amsterdam, 1854, 5 pCt. 86⅝; Dito Nationale Metalliek 5 pCt. 76⅜. — MEXICO, Onbep. Stukken 3 pCt. 20¾.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN, 8 *September*.

TARWE.		GERST.			
Oude 70 ℔ f		Wtr. 1857 54 ℔ f	5,85	Zw. Voer 40 ℔ f	3,90
Oml. 1856 66 -	7,50	- 56 - -	6,25	- - 42 - -	4,10
- - 68 - -	8,30	- 58 - -	6,65	- - 44 - -	
- - 70 - -	9,10	Zomer 54 - -		BOONEN.	
- Old. 66 - -	7,25	- 56 - -		Paardeb. f 7,75 f 8,10	
- - 68 - -	8,05	N.Knobbe 60 - -	6,20	Gr. Erwt. f	
- - 70 - -	8,85	- 62 - -	6,60	Graauwe dito f	
ROGGE.		HAVER.		ZADEN, ENZ.	
N.Inland.60 ℔ f		Dikke 36 ℔ f		Old.Koolz. f 13 f 14,10,30	
- 62 - -	5,65	- 38 - -	3,75	Oml. dito f 13 f 14 f 14,25,60	
- 64 - -	6,15	- 40 - -	4,00	Kromhorn f 14,50,75	
- 66 - -	6,65	- 42 - -	4,25	Zomerzaad f 12 a f 13	
N. 1857 68 - -	7,35	- 44 - -	4,45	Aveelzaad f	
- 70 - -	7,85	- 46 - -	4,65	G. Mosterdz.	
BOEKWEIT.		- 48 - -	4,85	Lijnzaad f	
N.Gr.Zd.64 ℔ f	6,75	- 50 - -	5,05	Dederzaad f	
- - 66 - -	7,25	WitteVoer 36 - -	3,55	Gr. Gort f 9,25,50 a f 10	
- - 68 - -	7,75	- - 38 - -	3,75	Parel dito f 12,25 a f 14	
N. Zw.- 64 - -	6,60	- - 40 - -	3,95	Raapolie per vat f 46½	
- - 66 - -	7,10	N. Zw. - 36 - -	3,10		
- - 68 - -	7,60	- - 38 - -	3,70		
Veen 64 - -	6,50				

Tarwe in een doen. — Rogge prijshoudend. — Boekweit weinig aan en 15 ct. hooger verkocht. — Gerst ruim prijshoudend. — Dikke en Voerhaver 10 ct. lager afgegeven; Zwarte als voren. — Boonen niet driftiger. — Koolzaad vond weinig kooplust en ging als genoteerd slepende af. — Gort als voren.

AMSTERDAM, 5 *Sept.* Hennep: Ofschoon dit artikel in de laatste acht dagen geen aanleiding tot noemenswaardige afdoeningen heeft gegeven, is in de gesteldheid van hetzelve geen wezenlijke verandering te bespeuren.

AMSTERDAM, 7 *Sept.* Poolsche Tarwe tot verhoogde prijzen met goeden handel; roode soorten in een doen: 130 ℔ b. Pools. f 370; 128 ℔ dito f 365; 132 ℔ roodb. dito f 360; 125 ℔ ger. b. dito f 330; 136 ℔ n. roode Nassaud. f 370; 162 ℔ n. Geld. f 370; 156 ℔ j. Bovenl. f 355; 125 ℔ j. Elve f 270; 122 ℔ j. Gron. f 255. — Pruis. Rogge bij partij wat lager, overigens onveranderd: 123 ℔ Pruis. f 215; 124 ℔ dito f 221 bij gerijf; 122 ℔ Belgische f 220; 120 ℔ o. Deens. f 180; 118 ℔ Petersb. f 201. — Nieuwe Boekweit niet aan, waardoor jarige hooger werd gehouden. — Dantziger witte Erwten werden tot f 8 per mud verkocht.

Koolzaad: op 9 vat in Sept. 80 p. vl.; Oct. 80½ p. vl.; Nov. 82 p. vl.; April 83½ p. vl. — Lijnzaad onveranderd: 104, 105 ℔ Arch. f 390, in veiling; 103, 105 ℔ Koningsb. f 11⅛, ¼; 102, 103 ℔ Riga f 11½ per mud. — Raapolie dadelijk in een doen, op levering lager afgegeven: op 6/w. f 48; vlieg. f 46,75; Oct. f 46,75 a f 46,25; Nov. f 47 a f 46,75; Dec. f 47,25 a f 47; Mei 1858 f 47,75 a f 47,25. — Lijnolie dadelijk en op levering in een doen: op 6/w. f 46,25; vlieg. f 45; Oct. f 44,75 a f 44,50 a f 44,75; Nov. f 44,50; Dec. f 44,50 a f 44,25. — Hennepolie op 6/w. f 51; vlieg. f 49,75. — Raapkoeken f 94 a f 97. — Lijnkoeken f 12 a f 14.

SCHIEDAM, 5 *September*. Moutwijn f 21; Jenever f 26,50; Amst. Proef f 27,75.

ROTTERDAM, 7 *September*. Tarwe: puike bl. jar. Zeeuws. f 10 a f 10,50; middels. en ger. f 8 a f 9,75. Voor nieuwe dito was tot eene kleine verlaging meerder begeerte en ruimde tot nagenoeg vorige prijzen vrij goed op; puike bl. f 10,75 a f 11,20; mind., bl. en ger. van f 8,25 tot f 10,50. Jar. Roode f 5 lager; nieuwe dito met kleinen handel zonder prijsverandering. — Rogge met weinig verandering; nieuwe Zeeuws., Vl. en Overm. f 7 a f 7,50; mind. en Noordbr. f 6,25 a f 6,75. — Boekweit: n. Noordbr. f 250, f 255. Voorts j. Elve f 242, f 245. Holst. f 245. Gron. Zw. Zand f 235. — Gerst met vrij goeden toevoer, Winter 10 ct. lager en Zomer als voren goed opruimde; n. Zomer f 6,30, f 6,60; mind. soorten f 6 a f 6,20. — Haver 10 ct. lager; dikke f 4,50 a f 5,25; lange f 4 a f 4,50; mindere f 3,40 a f 3,90. — Paardeboonen 10 ct. hooger met veel begeerte; dr. bl. f 7,50 a f 7,70. N. Duiveb. f 8 a f 8,50. — Erwten 25 ct. hooger goede vraag: n. gr. bl. f 9,50 a f 10; mind. f 8,25 a f 9,25; kleine dito van f 8 tot f 8,80. — Koolzaad tot 1 p. vl. lager moeijelijk te verkoopen.

LONDEN, 4 *Sept.* De graanmarkt was heden niet druk bezocht en toch kon inl. Tarwe geplaatst worden tot prijzen die Maandag niet te bedingen waren; ook vreemde was iets meer gevraagd; zeilende ladingen Taganrog Ghirka zijn a 50 sh. 6 p. en 51 sh. en Odessa Maïs voor 34 sh. en 35.6 per quarter verhandeld. Alle overige graansoorten bedongen de notering van l.l. Maandag.

Van den 7den. Engelsche Tarwe 2 a 3 sh., en vreemde 1 a 2 sh, hooger bij rijkelijke aanvoeren.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 8 *Sept.* De prijs der boter was heden: 1ste soort de ½ ton f 44; 2de soort f 40 a f 42.

LEEUWARDEN, 4 *Sept.* De prijs der Boter was heden f 49.

AMSTERDAM, 7 *September*. De prijs der Boter was heden als volgt: Friesche f 51 a f 53; Kuinder f 50 a f 53; Kamper f 50 a f 53; Deventer f 45 a f 49; Zwolsche f 50 a f 52.

LONDEN, 5 *September*. De aanvoeren van Boter gedurende de afgeloopen week bestonden uit: van Harlingen 6398 vs., Havre 844 manden, Ostende 12 v. en 183 k., Antw. 10 v. en 10 k., Rotterd. 20 kegs, Schiedam 243 kegs, Dieppe 85 v., Melbourne 931 firkins. De noteringen zijn: beste Friesche 116 a 118 sh., surplus 102 a 106 sh., 2de kwal. 88 a 96 sh., beste Hollands. 80 a 84 sh., Kamper en Zwolsche 106 a 112 sh., Bosscher 72 a 76 sh., Groninger 96 a 102 sh., Emden en Leer 100 a 102 sh.; Holst. en Kiel 112 a 116 sh., Fransche 78 a 80 sh.

LONDEN, 7 *September*. Friesche Boter 116 sh., Gron. 84 sh.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 8 *Sept.* Ter veemarkt waren heden weinig runderen aangebragt en de handel was flaauw; schapen ruim ter markt, doch nog steeds met tragen verkoop; varkens tamelijk aangevoerd, met vluggen handel, ouden van f 30 tot f 44; jongen van f 8 tot f 34.

LEEUWARDEN, 4 *Sept.* Aangevoerd 700 à 750 runderen, waarvan 300 vetten, de overigen melk- en kalfkoeijen; de handel was in eene flaauwe stemming; — 100 vette kalveren bragten goed vorige prijzen op; — 700 à 800 schapen, niet williger; — 400 a 450 varkens, steeds prijshoudende, alsmede eenige goede werkpaarden.

LONDEN, 4 *Sept.* Ofschoon de veemarkt slechts matig was voorzien, bleef de omzet traag op de verlaagde prijzen van j.l. Maandag.

LONDEN, 7 *September*. De aanvoer ter veemarkt bestond uit 5912 runderen, 215 kalveren en 24,040 schapen, waarvoor geene koopers waren.

ADVERTENTIEN.

*** GEWONE BESLOTENE VERGADERING van het DEPARTEMENT *GRONINGEN* der **MAATSCHAPPIJ: tot Nut van 't Algemeen**, op WOENSDAG den 9den September 1857, des avonds te 7 uur, in het Concerthuis. — VERSLAG der Afgevaardigden ter Algemeene Vergadering; van het Bestuur, over den Staat en de Verrigtingen van het Departement, gedurende het Maatschappelijk jaar 1856/1857; van de Commissiën over de Leesbibliotheek en ter verleening van Voorschotten aan Gepensioneerden, enz.

Namens het Bestuur:
R. J. SCHIERBEEK, *Secretaris*

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Heden beviel van eene wélgeschapen DOCHTER mijne geliefde Echtgenoot C. S. A. WARMOLTS.

THEZINGE, 1 September 1857.

J. DE RAADT OFFERHAUS,
Predikant.

*** Gisteren avond beviel voorspoedig van eenen ZOON WILLEMINA HOFMAN, geliefde Echtgenoot van

H. J. VAN BELKUM.

HOLWIERDE, 6 September 1857.

*** Heden beviel van eene DOCHTER M. DREWES geliefde Echtgenoot van

W. VAN WATTUM,
Scheepskapitein.

GRONINGEN, 7 September 1857.

*** Bevallen van een' wélgeschapen ZOON MARIA REIJNTJES, Echtgenoot van

D. BOS,
Horlogiemaker.

GRONINGEN, 8 September 1857.

*** Tot diepe droefheid van hare nagelatene Betrekkingen, overleed heden, na een smartelijk lijden van zes weken, in den ouderdom van eenenzestig jaren en ruim vier maanden, Vrouwe ANNA WILHELMINA HENRIETTA HOVING, hartelijk geliefde Echtgenoot van den WelEdelen Zeer Gel. Heer B. J. K. MUNTINGHE, *Med. Dr.*

WILDERVANK, 22 Augustus 1857.

Om buitenlandsche betrekkingen eerst heden geplaatst.

*** Heden overleed de jongste onzer lievelingen, LUKAS JACOBUS, in den ouderdom van bijna zeven maanden.

DELFZIJL, 2 September 1857.

Mr. H. J. OFFERHAUS.
H. STRATINGH.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, in de hope eens beteren levens, na eene echtvereeniging van ruim 60 jaren, tot innige droefheid van mij en mijne Kinderen en verdere Betrekkingen, mijn geliefde Echtgenoot, LUITJEN BOELES BOELEMA, in den hoogen ouderdom van 87 jaren en ruim 8 maanden.

NOORDBROEK, 4 September 1857.

DIEVERTJE T. KNOTNERUS,
Wedw. L. B. BOELEMA.

*** De jongste onzer lievelingen, JOHANNA NELENA, werd ons heden door den dood ontnomen.

STEENWIJK, 4 September 1857.

Mr. J. W. VAN UILDRIKS.
S. M. VAN UILDRIKS—VAN DE MOER.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed onverwacht, tot onze bittere droefheid, ons innig geliefd Dochtertje CORNELIA, in den ouderdom van 11 maanden.

GRONINGEN, 5 September 1857.

D. DE JONGE.
A. C. DE JONGE—WILKENS.

Algemeene kennisgeving.

*** Heden overleed de Heer Apotheker EVERHARDUS STRATINGH, in den leeftijd van ruim 23 jaren; diep betreurd door zijne Broeders en Zusters en verdere Betrekkingen.

GRONINGEN, 6 September 1857.

G. A. STRATINGH,
Voogd.

*** Heden overleed, ten mijnen Huize, mijn veelgeliefde Vader, de Heer ANTONIE VAN BERGEN, in den gezegenden ouderdom van ruim 87 jaren.

GRONINGEN, 6 September 1857.

M. H. VAN BERGEN,
Wedw. D. R. HARTMAN.

*** Gisteren overleed te *Winschoten*, in den ouderdom van 90 jaren, onze Moeder en Behuwdmoeder, CHRISTINA METTING, sinds 1850 Weduwe van J. LEOPOLD.

GRONINGEN, 7 September 1857.

J. H. LEOPOLD.
Uit aller naam.

*** Door **H. R. ROELFSEMA** is uitgegeven: ***Mr. W. DE SITTER*, Gezondheids-Commissiën.** Prijs f 0,80.

Groote, in kleuren gedrukte **Platte Grond der Stad *Groningen* in 1857**, geteekend door ***W. TIETSEMA.*** Prijs f 1,00.

*** Bij **W. E. J. TJEENK WILLINK**, te *Zwolle*, verschijnt:

I. DE JAGTWET VAN 1857,

II. DE WET OP HET LAGER ONDERWIJS.

met ophelderende Aanteekeningen en uitvoerig Alph. Register, door L. N. SCHUURMAN,

elk ad **f 0.35.**

Bewerkt even als de zoo gunstig bekende uitgaven der *Wetten op de Gemeentebesturen — de Onteigening — de Schutterijen — den Waarborg — het Armbestuur, enz.*

VOOR OOGLIJDERS

en allen die hun gezigt wenschen te versterken of te bewaren.

Door ***A. TER GUNNE***, te ***Deventer***, is uitgegeven en alom verzonden:

Prof. **F. ARLT, Gezondheidsleer der Oogen in gezonden en lijdenden toestand** (met een Aanhangsel over Gezigtsglazen) ten algemeenen nutte beschreven. Naar den 2den druk, door A. ILCKEN, Heel- en Verloskundige te *Deventer*, à f 1—20.

Eene Fransche beoordeeling (*Annales d'oculist. t.* 17, p. 92) noemt dit Werkje *un véritable modèle de ce genre de publication.* Wij gelooven dat het geene verdere aanbeveling zal behoeven.

Van **ZSCHOKKE, de weg ten leven; Huis- en Handboek voor Christelijke Ouders en Jongelieden**, uit het Hoogduitsch, door R. REUDLER, Ev. Luth. Pred. te *Deventer*, verschijnt thans de 4de aflevering, à 35 c.

Wie nog van de voordeelen der inteekening wenscht te profiteren, haaste zich, daar de 5de afl., waarmede het werk compleet is, weldra volgt. Dit meesterstuk van den schrijver der *Uren aan de Godsdienst gewijd* heeft gewis geene aanbeveling noodig.

H.H. Boekhandelaren nog ex. overhebbende, gelieven die ten spoedigste terug te zenden, daar ik door de menigvuldige bestellingen om ex. verlegen ben.

*** Door de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, worden met het beste succes gedebiteerd de volgende

KINDERWERKJES.

I. *J. J. A. GOEVERNEUR*, **Nieuwe Fabelen en Versjes voor Kinderen.** Met 21 plaatjes. Prijs f 0—90.

IDEM met gekleurde plaatjes f 1—20; in linnen bandje f 1—40.

II. *J. J. A. GOEVERNEUR* en *H. ILPZEMA VINKERS*, **Lust en Leering;** Fabelen, Sprookjes en Vertelsels, voor Hollandsche Jongens en Meisjes. Met 6 plaatjes. Prijs f 0—80.

IDEM met gekleurde plaatjes f 1—00; in linnen f 1—20.

III. *J. J. A. GOEVERNEUR*, **De oude Koffer, of een Boek is een groote Schat.** Kleine Verhalen voor jonge Kinderen, eene vreemde Dame naverteld. Met 14 Plaatjes. Prijs f 0—80.

IDEM met gekleurde plaatjes f 1—00; in linnen f 1—20.

IV. *A. G. BRUINSES*, **Vertellingen uit de Geschiedenis des Ouden Testaments.** Vrij naar het Engelsch van Miss *LAWRENCE.* Met 15 plaatjes. Prijs f 1—20; in linnen f 1—40.

V. ———————— **Vertellingen uit de Geschiedenis des Nieuwen Testaments.** Naar dezelfde. Met 8 plaatjes. Prijs f 1—20; in linnen f 1—40.

VI. *H. ILPZEMA VINCKERS*, **Rijmen voor de Kinderkamer.** Met 8 plaatjes. Prijs f 0—80.

IDEM met gekleurde plaatjes f 1—00; in linnen f 1—20.

Aan de Inteekenaren is verzonden:

No. 13 van den **Jaargang voor 1857** van het

GODSDIENSTIG HUISBLAD,

Stichtelijke Lectuur voor Verstand en Hart,

ONDER HOOFDREDACTIE VAN

Dr. E. J. DIEST LORGION

EN MEDEWERKING VAN EEN AANTAL MET ROEM BEKENDE VADERLANDSCHE GELEERDEN.

Inhoud: *Bijbelverklaring.* Christelijke hemelzin (Philipp. 3, vs. 20a); door J. H. SONSTRAL. — *Kerk. Geschiedenis.* Tafereelen uit het Zendelingsleven op Borneo: V. JOHANNES JAVA; medegedeeld door A. T. REITSMA. — *Mengelingen.* Een houtmijt en een bidder te Bergen; 26sten Julij 1557; door J. P. ESCHER. — De drie jongelingen; door U. P. GOUDSCHAAL. — PAUL GERHARDT; door J. P. ESCHER. — Wederzien in den hemel; door J. JANSONIUS KIJLSTRA. — Nog een woord over MERULA.

Jaarlijks verschijnen 26 Nommers in roijaal octavo, tegen den prijs van f 4—00.

Op nader te bepalen tijd en plaats, zal publiek ter Verkoop worden aangeboden: het wélbevaren en goed onderhouden **BEURTSCHIP** van ***GRONINGEN*** op ***AMSTERDAM***, genaamd ***Koopmans Welvaren.***

Inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP.** Te bevragen bij den Notaris

J. H. GEERTSEMA.

De Verkoop van de Meube

van den Heer **KRAAK** wordt **UITGESTEL**
Woensdag den 30sten September e.k.

J. H. GEERTSEMA, Ca

*** Mr. **A. J. VAN ROIJEN**, Notaris te *On dendam*, zal, op MAANDAG den 14den September 1857, namiddags precies te 3 uur, ten Huize van den Kastelein BENS, te *Fraamklap* onder *Middelstum*, bij Strijkgeld senteren te verkoopen: DE VASTE, IN ALLE LIN VERERVENDE BEKLEMMING van plus min. 24 **GROND**, waarop thans eene ***SCHEEPSHEL LING***, doende 's jaars op Midw. f 6—00 tot vaste hu gelegen aan de *Fraamklap* en de Kanalen naar *Middelstum Westerwijtwert*, met het REGT daarop naar verkiezing TIMMEREN, zeer gunstig gelegen voor eene Traf of Fabrijk; toebehoorende aan de Wedw. J. DOO BOS en CONSS. — Informatiën zijn te bekomen ten K tore van

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

*** Mr. **P. BRONGERS**, Notaris te *Mensingew* zal eerlang, na bekomene Regterlijke autorisatie, publi Koop presenteren, in het GEMEENTEHUIS te *Eenrum* dadelijk te aanvaarden:

Eene **BOERENPLAA** bestaande uit eene BEHUI met SCHUUR, HUT, ENZ. de VASTE, ALTIJDDURE BEKLEMMING van 20 Bun 82 Roeden, 20 Ellen GROE BOUWLAND, staande en gelegen te *Eenrum*, en toebeho aan de Erven van wijlen U. F. WOLDENDORP, in Landbouwer en Kerkvoogd te *Eenrum.*

BIJ TOEVAL TE HUUR

tegen den 1sten November: Eene **BOV WONING** met VRIJEN OPGANG, best uit drie KAMERS en KEUKEN, in de P straat, boven den Goud- en Zilversmid

J. J. A. SWART

Te Koop:

een **KARNMOLEN** voor **één Paard**, zoo g als **nieuw**, circa 5 Ned. el doorsnede. Franko br bij J. M. BOEKHOUDT, Mouter te *Sappemeer.*

DILIGENCEDIENS

DE VRIENDSCHAP,

van *Groningen* op *Winscho*

en vice versa.

Van af heden is het **K TOOR** dezer DIENST alhie vestigd aan het **HOTEL *ZEVEN PROVINCI*** bij den Heer UITHOF, aan de Groote Markt.

GRONINGEN, 8 September 1857.

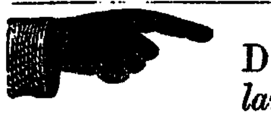

De gezamenlijke ZEEPZ DERS in *Groningen* en *F land* maken aan hunne geë Begunstigers bekend, dat zij, ten gevolge de verhoogde Olieprijzen, den **PRIJS ZEEP** op heden **f 3,00 per T** hebben **VERHOOGD.**

GRONINGEN, 8 September 1857.

Eenige en algemeene kennisgeving.

De ondergeteekende zal het **KO METEN** voor eigen rekening be met afgifte van bewijsceduls: het la voor den Afleveraar 30 Cent, en vanger 20 Cent per Last; omslagen 30 Cent; Ploegwer naar evenredigheid. Hij verzoekt vriendelijk de gunst.

Damsterdiep lett. Q 34. J. H. DE VOGEL

TRAUBENKUR.

Bad Johannisberg, im Rheing

INSTITÜT für Kaltwasserbehandlung, warme und D bäder, Kiefernadelbäder, Electricität und Heilgymnastik Leitung des Dr. LANGE.

Beginn des **TRAUBENKUR** den 10 September 1

Agenten.

Men vraagt in **HANDEL- en ZEESTEDEN** sol PERSONEN, om voor een **Makelaar in Assurant** te ***Amsterdam***, tegen ruime provisie, als **AGE** werkzaam te zijn.

Met opgave van betrekking, gelieve men zich met *fr Brieven*, onder het woord *AGENT*, te adresseren in Kantoorboekhandel van Wed. J. ELLERMAN, te *Amster*

GEVRAAGD:

Een bekwame **STALKNECHT**, voorkeur een gewezen ***KAVALLERI*** in de Manége, Kruidgracht.

Eene bekwame Keukenmeid

wordt tegen RUIM LOON gevraagd, om den 1sten November in een ***LOGEME*** in dienst te treden. Adres, franko onder R, aan het BUREAU dezer COURANT.

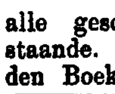

Tegen November e.k. wordt VERLANGD:

BURGER MEISJE,

gewend met KINDEREN om te gaan en d alle geschiktheid bezittende, en het NAAIJEN goed staande. Adres met franko Brieven, onder letter A A, den Boekverkooper VAN HOUTEN, te *Assen.*

WORDT GEVRAAGD

tegen November: eene **ervarene KIND MEID.** Adres aan het BUREAU dezer COURA

De nieuwe **MINERALE LIJ** om gebroken Porselein, Glas, Mar Hout en andere Voorwerpen te herstel is altoos gereed voor het gebruik; kleurloos, doorschijnend als glas en hecht het gebroken werp zoo stevig aan elkander, dat het eer op eene a plaats dan op de gelijmde breken zal. Water oefent er of weinig invloed op, wanneer men ze tijd tot verglazing gelaten. Een fleschje kost 30 Cent en kan, wanneer men goed gesloten houdt, jaren lang gebruikt worden.

INSECTENPOEDER.

Dit zaad een bloem uit Ararat-Gebergte doodt oogenblikkelijk weegluizen, vlooijen motten, bladluizen, mieren en alle ander ongedierte. strooit het in de reten der vloeren, aan de wanden, in steden, kisten, kasten, kleederen, bontwerk, op de honden koeijen, vogels en andere dieren. Waar het niet goed te stroo jen is, kan men het met eene blaaspijp inblazen; men kan het met spiritus aanzetten en als tinctuur opstrijken of ingieten; door berooking worden de insecten gedood. Wij verkoopen het in zakjes voor 50 Cent.

Amsterdam, VERKOOPHUIS; *Assen*, H. P. A. v. GOR CUM; *Groningen*, C. RIKKERS, M. GAASBEEK, WREESMAN, C. COPINGA en J. F. OTTE; *Hoogezand*, F. M. DIKEMA; *Hoogeveen*, J. v. D. WOLDE, JR.; *Meppel*, A. JEULEN; *Stads-Kanaal*, H. KREKEL; *Veendam*, O. SAVENIJE; *Winschoten*, G. WASMAN; en in de bekende Dépôts in de andere Steden.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.